

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Prof. Dr. Osman Turan

Türkiyede Komünizmin Kaynakları

Flyatı : 250 Kuruş

Türkiyede Komünizmin Kaynakları

Porf. Dr. Osman TURAN

**ŞARK MATBAASI
ANKARA — 1 9 6 4**

I — İÇTİMAÎ BÜNYEMİZİN HUSUSİYETLERİ

Türkiyede komünist bir tehlikenin mevcut olma-
dığına ve Türk milletinin bu âfete karşı muafiyete sa-
hip bulunduğuna dair yaygın bir kanaat, son siyasî ve
ideolojik sarsıntılara değin, hüküm sürmüştü; hatta bu
kanaat vaktiyle müttefiklerimize bile nakledilmiş ve bu
sebeple İkinci Dünya Harbi ertesinde Ameri-
ka yardımından da gafilce mahrum kalmıştık. Gerçek-
ten, millî tarihin uğurlu bir hususiyeti
olarak, Türkiyenin bütün Şark ve Garb milletleri-
ne nazaran, daha sağlam ve muvazeneli bir içtimaî bün-
yeye sahip bulunduğu bir hakikattir. Türkiyede, bir
asır öncesine kadar, bir **Mîrî** toprak rejimi hüküm sür-
düğü için, Rusyada, Yakın Şarkta ve hattâ Avrupada
görülen büyük arazi aristokrasisi ile esir
köylü kütleleri hiçbir zaman mevcut olmadığı gibi, he-
nüz büyük sanayi kurulmadığından, kapitalist ve işçi
sınıfları ve bunlara ait müvazenesizlikten ileri gelen te-
zad ve mücadeleler de doğmamıştı. Bunun yanında mil-
letimizin vatanperverliği, mânevî kıymetlere bağlılığı
dolayısıyla dış tehlikeye karşı hassasiyeti de Komüniz-
me karşı başlıca teminat unsurlarını teşkil ediyordu.

Bu umumî durum ve muhakeme, esasında doğru
olmakla beraber, aynı zamanda da, çok eksik ve aldatıcı
idi. Nitekim, içtimaî tezadlara ve sınıflararası derin
ayrılıklara rağmen, Komünizmin hiçbir ülkede
büyük kütlelerin isteği ile gerçekleşmemiş;
aksine daima çok küçük, fakat teşkilâtlı bir münevver
çetenin veya ecnebi tahakkümünün neticesi olarak yer-
leşmiş olduğu düşünülmemiştir. Hattâ, K. Marx'ın ke-

hanetlerine aykırı olarak ta, bu âfetin, ileri değil, geri memleketlere musallat olduğu realitesi de dikkati çekmemiştir. Türkiyede komünist tehlikenin bulunmadığına dair yanıltıcı bir unsur da onun açık siyasî teşkilât ve faaliyetlerine kanunla yasak konulması idi. Halbuki burada da, komünist faaliyetlere yasak koymayan bazı ileri memleketlerde mevcut ilmî, dinî ve kültürel müesseselerin kudreti ve umumî efkârın sağlamlığı hesap edilmemiş ve Türkiyenin bunlardan mahrumiyeti düşünülmemiştir.

Gerçekten yurdumuzda dinî müesseselerin tamamıyla yıkılmış ve yeni nesillerin dinî tahsil ve terbiye eden mahrum bırakılmış olması; inkılabların mânevî kıymetler nizamında husule getirdiği sarsıntı; ve nihayet Maarif ve Üniversitenin sağlam bir aydın kütle yetiştirme kudretinde bulunmaması, aslında, çok kuvvetli ve âhenkli bir içtimaî bünyeye tevarüs eden Türkiyeyi, çok hassas bir duruma düşürmüştür. Nitekim bugün siyasî sarsıntılar bu hassasiyeti açığa vurmuş ve Avrupa milletlerine nazaran komünizme karşı daha dayanıksız bir hale düştüğümüzü göstermiştir. Solcuların, inkılabları, kendilerine mahsus metodlarla, benimsemeleri ise bu hassasiyeti daha da artırmıştır. Esasen, mânevî âmillerin ehemmiyetini unutarak, komünizmi, sadece, iktisadî tezaad ve huzursuzluklara bağlamak bile bizzat tarihî materyalizme saplanmaktan veya, bilerek - bilmeyerek muhakemeyi Marxism'in çarklarına kaptırmaktan başka bir mâna ifade etmez. Komünizmin, maddî olmaktan ziyâde, mânevî sefâletle beslendiğini anlamak için de, komünist cephede mücadele eden varlıklı ve refahlı aydınların çokluk teşkil

ettiğine ve hattâ patronların bulunduğuna dikkat etmek kâfidir. Filhakika Türkiye’de mânevî sükutun içinde yüzen aydınlara, aşağılık duygusu ile, komünizmin kucağına düşerken işçi ve köylülerin sola itibar etmemeleri maddenin rolünü azaltmakta ve mânevî kıymetlerin kudretini göstermektedir. Solcuların mukaddesata karşı giriştikleri amansız mücadelenin sebebi de budur. Bununla sol aydınların mevki ve menfaat saikiyle veya ücretli ajan olarak komünizm bataklığına düşmedikleri kasdedilmiş değildir. Zaten bu mezruhane mücadelenin ücretsiz ve sadece aşağılık duygusu ile yapılmamış olduğu da artık umumun bile malûmu olmuştur. Garibdir ki, Avrupada komünist partilere mensup işçiler umumiyetle din, vatan ve aile gibi mukaddes mefhumlara sadık kalmakla, münevverler de bunlardan yoksul bulunmakla bu doktrinde birleşirken komünizm emahsus tezadlara fi’len bir yenisini de eklemektedirler.

Esasen tarihte mânevî âmileri inkâr eden K. Marx’ın ilmî tenkide dayanamayan en çürük tarafı da buradadır. Gerçi XIX uncu asra kadar maddî âmillerin bahis mevzuu olmaması dolayısıyla Marx’ın tarihi izahda ve iktisad ilminin doğmasında hizmeti büyük olmuş; lâkin bu tek taraflı görüşle sistemini de, mensuplarını da çıkmaza sürüklemiştir. Zaten **Marxisme** iktisadî bir doktrin olmaktan çıkmış; siyasî, içtimai ve kendine mahsus dinî bir taassuba saplanmıştı. Türkiyede husule gelen manevî boşluğun komünizme müsait bir iklim hazırlamakta olduğunu ifade ettiğiniz zaman size, çok defa. «İktisadî düzeni sağlamakla böyle bir endişenin varid olamayacağı» ileri süren insanlara rastlarsınız. Hakikat hissesi mevcut olmakla beraber bu düşüncenin sa-

kat ve **Marxist** mânası meydandadır. Vaktiyle biri siyaset ve öteki edebiyat sahasında tanınmış iki zata böyle bir cevap verildiği vakit, bu noktada farkına varmadan bir **Marxist** düşünceye sahip olan, bu zatların hayret içinde kaldıklarını hatırlarım. Zaten mânevî kıymetlerden mahrumiyet te, dolayısıyla, **Marxizme** yaklaşmak demektir.

Sovyet mareşalı **Voroşilof**, Cumhuriyetin onuncu yıl dönümü şenliklerine katılmak üzere, Türkiye'yi ziyaret ettiği zaman, şekilce tamamlanmış olmasına rağmen memleket henüz bir inkılâb hümâsı içinde idi. O, Türkiyede inkılâb hesabına girilen mücadeleleri ve kurulan koyu iktisadî devletçiliği müşahade ederek, Türk ve Rus inkılâbları arasında bir mukayese yapmış ve iki rejimin de materyalist bir istikamete yöneldiğini, aradaki farkın da bir zaman ve sürat farkından ibaret olduğunu ifade eylemiş ve, gıyabında olmak üzere, kendisine «Bu budala da bizi anlıyamamıştır» cevabı verilmiş bulunduğu rivayet edilmiştir. Komünizme karşı muhalefette bu cevap ne kadar samimi idiyse, Mareşalın, bu düşünce dolayısıyla, o kadar budala olmadığı da şüphesizdir. Bu görüşde bir hakikat hissesinin bulunduğunu kavramak için fazla ilim ve fikir sahibi olmağa, gittikçe şiddetini artıran buhranları ve bugün de azgınlaşan solcu faaliyetlerini beklemeğe lüzum yoktu. Filhakika bir milletin varlığını temellendiren manevî kıymetler nizamında bir sarsıntı vücuda getirdikten ve ona karşı gereken ciddi tedbirleri almadıktan sonra, bu sarsıntı ile müvazi olarak, materyalizme müsaait bir vasatın husule gelmesi mukadder idi. Din ve medeniyet gibi köklü istihaleleri müteakip cemiyetlerin bünyelerinde şiddetli buhranların doğduğuna ve

bu sebeple de milletlerin yükseldiğine veya in h i l a l e uğradığına dair tarih ve sosyolojinin bol misâlleri hatırlanırsa bugün Türkiyede yaşadığımız içtimâî ve siyasî sarsıntıların kaynağını bulmakta güçlük çekilmez. İnkılabın, Tanzimattan beri devam eden normal tekâmül ve Garblılaşma yerine sürat ve zorlama metodlarını benimsemesi ve hele i l m i n rehberlik ve m u r a k a b e s i n e i t i b a r etmemesi de buhranı şiddetlendirici bir âmil olmuştur.

II — MİLLÎ BÜNYENİN SARSILMASI

Türkiye, inkılabın başındanberi, benimsemek istediği, Avrupa medeniyetini, dış görünüşü ve taklid yeline, esas gayretlerini bu medeniyetin temeli olan ilme yöneltebilmiş olsaydı, ilim, kültür ve din müesseselerini yeniden kurmak suretiyle, yavaş fakat sağlam bir ilerileme yolunu bulmuş olurdu. Bu sâyede kendisinden önce bu medeniyete giren bazı milletlerin tecrübelerinden faydalanır; memleket ve inkılab için, zaruri olan, ilim ve ihtisas adamları ile ciddî bir seçkin kadro yetiştirilir ve mukadder bulunan bir maneviyat buhranı da bugünkü şiddetine varmaz idi. Böylece iktisadî ve teknik hamleler de emniyet kazanır ve bizim istediğimiz hakikî mânasiyle bir ilerileme de gerçekleşme yoluna girerdi. Hatta m a n e v î n i z a m ve k a l k ı n m a sağlanmadan iktisadî hamlelerin bile duraklaması veya iflas tehlikesi ile karşılaşması son tecrübelerle artık sâbit olmuştur. Son hududlar içinde, m i l l î b i r l i ğ e kavuştuktan sonra bile, t a r i h i m i z d e ilk defa olarak, husumet cephelerine parçalanıp iç huzursuzluklara ve hastalıklara uğramamız bize buhranın ehemmiyetini göstermekte ve onun kaynaklarına dönmemizi emretmektedir. Bu teşhisi koyup dâvanın esasına, ilmî ehliyet ve cesaretle, çıkmadıkça bütün tedbirlerin iflası ve bizi buhranın yüze çıkan dalgalarına oyuncak yapması mukadderdir.

İnkılabın, başlarken olduğu gibi gelişme devresinde de, i l m i n r e h b e r l i ğ i ve murakabesinden mahrum kalıp, sadece, hükûmet veya siyaset adamlarının görüş ve arzularına göre sevk edilmesi hem onun

başlıca za'fını, hem de bugünkü fikir kısırlığı ve buhranın sebebini teşkil eder. Bir milletin tarihinde en büyük bir dönüm noktası sayılan böyle bir istihâl hakkında, bugüne değin, yüzlerce ilmî araştırma ve tenkidin çıkması medenî olmanın ve inkılab yolunda bulunmanın şartı ve delili iken Türkiyenin hâla nutuk edebiyatı içinde boğulmuş kalması durumun açıklığını, acıklığını ve hükmümüzün mutlak doğruluğunu isbata kâfidir. Bu netice Türk milletinin, pusulasız bir gemi gibi nasıl karanlıkta seyr ettiğini ve bir meçhule doğru gittiğini belâgatla meydana kor. Halbuki bir sermayedar bile fabrika kurarken para, emek, iptidaî madde ve piyasayı hesap etmezse teşebbüsünün başarı ile sona ermesi bir tesadüfe kalmıştır ve çok defa iflasla neticelenir. Medeniyet dâvası böyle bir hesaptan mahrum kalırsa artık bu neticeden şaşmamak lâzımdır. Daha garibi, inkılâbın tedkik ve tenkidine engel öyle bir taassub yaratılmış ve sadece manevî kıymetlere karşı gelen bir istikamette nutuk edebiyatına öyle bir hız verilmiştir, ki bunun bizzat inkılâbın sebep ve gayelerine aykırı olduğu ve onunla birlikte medeniyet dâvâvımız da boğmağa çalıştığı aşikârdır. İlmî zihniyete karşı direnen bu **doğmatizm** eski taassuba nisbetle çok daha farklı ve tehlikelidir. Zira eski taassub, vaktiyle, bazı yeniliklere karşı mukavemet etmiş ise de nihayet bir sisteme ve inanç manzumesine dayanıyordu. Halbuki yenisinin böyle bir inancı mevcut olmadığı gibi milletin temellerini yıkan bir hüviyeti ve hattâ aşırı sola kaymakla da vatana hiyaneti bahis mevzuudur. Zaten solcuların, inkılâbı benimseyerek onu, mümkün mertebe sola zorlama gayretleri de buradan gelir. Bu kısa hükümler o kadar doğru ve müstakil eserler ile isbatı o kadar kolaydır, ki solcu ve «devrimbaz» ların bütün

yaygara ve mugalatalarını derhal mantık dışına atmak ve kendilerini gülünç bir duruma düşürmek münikündür. Esasen, iddiaları ve istismar taktikleri ne olursa olsun, akl-i selim, bu sayısız küçük sözde münevverleri istihza mevzuu yapmış ve bu sebeple de ciddi «Devrimbaz» sıfatına hakkiyle lâyık olmuşlardır. Nitekim, artık günlük gazetelerde bile onların lûgatları olan «ilerici, gerici...» safsataları artık ciddiyetini kaybetmiş ve bu kelimeler de kullananların derhal kültür, ahlâk ve mefkûreden nasibsiz veya solcu olduklarını teşhise yarar bir ölçü haline gelmiştir. Hele Avrupada din ve mukaddesata itibarı gösteren hâdiseler zuhur ettikçe bizim «Gericiler» in «İlericiler» nâmına harekete geçmeleri ise güzel komedi mevzuları meydana çıkarmakta ve bu Avrupa «Gericileri» ne saldırmak için bu gibi fırsatları kaçırmaları hayret uyandırmaktadır.

Bu acıklı durum, az da olsa, ciddi fikir adamlarının yokluğundan ziyade, iktidar sahiplerinin ilim ve fikir mensuplarına itibar etmemeleri, siyasi kudretlerle mütenasip olarak ta, kendi görüş ve arzularının hikmet ve isabetine kanmaları ile ilgilidir. Halbuki boş iddialarımıza ve inkılabın Türkiyeyi ilerilettiği vehimlerine rağmen, memleketimizin geri memleketlere nazaran bile daha kültürsüz kimselerle idare edildiği her zaman müşahade edilen bir hakikattir. Bizzat bu düşünüşün inkılab ve Avrupalılaşıma dâvasına aykırı olduğu her türlü şüpheden varestedir. Garibdir, ki iktisadî ve teknik meselelerde, sık sık, yabancı ve yerli mütehasıslara başvurulduğu halde, onlara kıyasla, çok daha ağır ve muğlak olan m e d e n i y e t d â v a m ız böyle bir itinaya mazhar olamamış ve gözle görülmesi müşkil ve el ile tutulması imkânsız manevî meselelerde herkes bir fikre sahip olduğunu iddia edebilmiştir. Bu,

aynı zamanda, kafa yerine kolun, istikbal yerine günlük ihtiyaçların esiri olduğumuzu da meydana kor. Halbu-ki bu ana dâvamız için, sayısı çok az da olsa, yerli ve aybancı ciddî fikir adamları bulmak ve akl-ı selim ile de sağlam fikirleri sakatlarından ayırmak mümkündür. Yazd:ėı eserleri ve Türkiye hakkında da isabetli görüşleri ile meşhur İngiliz tarih felsefecisi **Toynbee**'yi bir misâl olarak kaydetmekte fayda vardır. Gariptir, ki sözde fikir adamlarımız ya onun gibilerin fikirlerine aldırış etmemekte veya ona karşı batılı müdafaaya yeltenerek gülünç duruma düşmektedirler. Esasen ilim ile mücehhez olmadıkça, akl-ı selime aykırı, bütün fikirlerin ciddiyetsizliğine ve tehlikelerine hükmetmek için elimizde şaşmaz bir ölçü de mevcuttur.

Türkiyede, gittikçe şiddetini artıran ve son yıllarda siyasî belirtileri ile de kolaylıkla, umuma intikal eden manevî buhran yalnız bu iki aslî âmilin lin eseri olsa, yani ilmi esaslardan mahrumiyet ve ilmi tenkide tahammülsüzlükten ibaret kalsa idi, yine de bunun zamanla düzelmesi; ilmin kifayetsizliğine rağmen, aklı selimin galebe alarak, normal medeniyet yoluna girmemiz mukadder olurdu. Lâkin Türk inkılabı ile Rus ihtilâlinin çağdaş olması inkılaba, çok çeşitli ve ve kapalı metodlarla, fesad unsurlarının karışmasına ve ve mâneviyat buhranının şiddetlenmesine sebebiyet verdi. Gerçekten solcu ve materyalist unsurlar gittikçe artan bir gayretle inkılabı benimsemeğe ve bu sayede kendi fikirlerini yürütmeğe, buna karşılık ta, ciddî fikirleri irtica ve gerilik propaganda ve mugalatalariyle boğmağa çalıştılar; kuvvet ve cesaretleri arttıkça da ona açıkça aşırı solcu bir mâna ve gaye vermekten de çekinmediler. Bu gayeye doğru kudsileşen inkılabın sol doğmatizme saplanması da başlıca gayeleri oldu.

Sovyetlerin ilk Ankara elçilerinden **Suriç Yoldaş**'in «Ankara yeni fikirler bakımından o kadar müsait birmuhittir, ki ileri sürdüğümüz her türlü düşünceyi, bir kaç gün sonra, başka bir yerde, size karşı hararetle müdafaa eden gayretli kimselere rastlarsınız» sözü nasıl bir fikir kısırlığına işaret edildiğini, Bolşeviklerin bu fırsattan ne derece faydalanmak niyyetinde bulunduğunu ve bizimle nasıl istihza edildiğini belirten bir misaldir. İstiklal harbinde, «denize düşenin yılanı sarılması kabilinden», Emperyalistlere karşı Bolşeviklerle yapılan dostluk ve ittifak, siyasî maksatlarla kurtulmuş Komünist (**İştirakiyûn**) fırkası Türkiye'de solcu fikir ve propagandalara çok müsait bir zemin hazırlamış; zayıf millî bünye ve münevverler ciddi bir tahribata uğramıştır, ki bu, inkılabın ifsadına ilk âmil olmuştur.

Türkiyede **Lâikliğin** zamanla tam bir din düşmanlığına inkılab etmesi, dindarlığın gerilik ve yobazlık, dinsizliğin de ilerilik mânasına gelmesi girişilen propagandaların nasıl geliştiğini gösterir. Böylece artık yüksek sosyete de dindar kalmak veya gözükmek bir cesaret meselesi oldu. Hattâ bazı zayıf dindarlar mevki ve menfaatlerinin kurbanı olarak, içki ve balo modasına kapılıp hüviyet tebdili yaptılar; ileri ve modern insanlar oldular! Bu suretle de yüksek mevki sahibi bir avuç münevverle halk arasında belirmeğe başlayan tezaad ve uçurumun çok gülünç neticeler doğurması tabii idi. Bir yüksek zatın cenazesinde, namazın yalnız kasketliler tarafından kılınmasına, münevver ve hattâ yakınlarının seyirci kalmasına **şahid** olan bir elçinin, namaz kılanların hangi millete mensup bulunduğuna dair sorusu, bu uçurumun

müstehziyane bir ifadesi olarak, tarihe geçecek bir ehemmiyettedir. Nitekim, uzun bir devre, camilerin halka inhisar etmesi ve münevverlerin yavaşmaktan kaçınması bu istihzanın asla mübalağa olmadığını gösterir. Dünya-da her memlekette bir miktar dinsiz vardır; lâkin münevveri ve hele devlet adamları ile, halklarından bu derece bir inanış uçurumu ile ayrılmış başka bir memlekete rastlanamaz. Durum, demokrasi sayesinde bir hayli değişmekle beraber, hâla Müslüman gözükmekten ve gerilik sıfatını kazanmaktan korkan bir hava tamamiyle kırılmış sayılamaz, İmamı «**Türk papazı**» tarifi ile anlayan bir Türk çocuğuna dair bir karikatür de bu manevî tahrib ile birlikte kültür ve mefkûre sükutunun, gülünç bir belirtisi olarak, kayde değer.

İmparatorluğun kaybindan sonra millî birliğe kavuşmakla öğünen veya teselli bulanlar bu uçurum üzerinde ciddî olarak düşünmeğe mecburdur. Zira bugün aydınların büyük bir kısmı, millî şuûrla böyle bir tezadın kurbanı olmaktan kurtulmuş ise de, ideolojik parçalanma ve düşmanlıklar dolayısıyla, memleketi selâmet yoluna götürmeğe engel ciddî bir taassub kuvvetiyle karşılaşmıştır. Türk tarihinde ilk defa böyle bir ideolojik parçalanma veya eski bir tâbirle «**itizal**» vuku bulmuş; millî bünyeyi sarsan bir iç mücadeleye başlamıştır ki, milletin kaderi ile ilgili bir mâna taşıyan bu vâkıa millî birlik tesellimizi bile önleyecek bir ehemmiyet kazanmıştır. Bununla beraber millî bünyenin tarihî sağlamlığı ve demokrasi sayesinde selâmet yolu görünmeğe başlamış; solcu ve **devrim**-bazların manevî kıymetlere ve nizama karşı girdiği, delice ve ahmakça saldırışları ile son buhranların menşei yüze çıkmış ve bu suretle de uyanan ve kamçılanan millî şuûr münevverlerle birlikte halk kütlelerini de

harekete geçirmiştir, ki bu millî kurtuluş ve becamızın en büyük teminatıdır. Böylece, bugün için, iktidarı ne olursa olsun veya fi'len memleket hangi çarkın üzerinde bulunursa bulunsun, küçük bir münevver zümreye inhisar eden sapık görüş ve ideolojilerin zamanla kudretini kaybetmesi ve kısırlaştırılması imkân içine girmiştir. Bütün eksikliklerine ve bozguncu gayretlere rağmen yeni açılan din mekteplerinin millî şuûrun uyanışı ve kendine dönüşü bakımından büyük bir hizmet göreceklerine işaret etmeliyiz. Şark - Garb kültürünü birleştirmek sayesinde umumî tahsil müesseselerindeki hata ve kifayetsizliklerden, prensip itibariyle, kurtulmuş bulunan, İmam - Hatib mektepleri, aynı zamanda, Türk maarifine verilecek istikameti de göstermektedir.

III. KÜLTÜR VE MAARİFDE KISIRLAŞMA

Türkiyenin kültür gelişmesi ve medeniyet dâvasının selâmeti bakımından İmam - Hatib mekteplerini, güzel bir misâl olarak, zikretmemizin başlıca sebebi yeni neslin bu sayede kendi kültür kaynakları ile temas imkânına sahip bulunmasıdır. Eğer umumi tahsil müesseseleri m a z i ile bağlarını koparmamış olsaydı, mütevazi kuruluşları ile, İmam - Hatib mekteplerine sadece bir din adamı yetiştirmeleri gözüyle bakılır ve bizim için üzerinde hususi olarak durulmayı icab etmezdi. Otuz - kırk yıllık bir kesilişe ve hoca kifayetsizliğine rağmen, bu mekteplerde yetişenlerin muadillerine nazaran daha verimli bulunmaları sebebi onların programlarile ilgilidir. Bunun yanında d i n i n verdiği i m a n ve mefkûrenin de büyük rolü unutulamaz. Nitekim Avrupada da rastladığımız pek çok ilim ve fikir adamlarının menşei din ve papaz mektepleri değil midir!. Eski İslâm âlimlerinin her ilim sahasında yazdıkları 30 - 40 ciltlik büyük eserleri vücuda getiren kuvvet bir imân ve mefkûreden gelmiyor mu idi? İşte solcuların İ m a m - H a t i b mekteplerine karşı girdikleri, açık - kapalı, mecnunane mücadele ile K ö y E n s t i t ü l e r i n i yeniden diriltme gayretleri de bu sebebledir. Nitekim dün d e m o k r a s i havarisi kesilen « d e v r i m b a z » lar ve solcular, kendi aynı gaye veya menfaat insiyakıyla, şimdi de sol bir d i k t a t ö r l ü ğ ü n hasreti peşinde bulunuyor ve fırsat buldukça da, cesaretle, yumruklarını gösteriyorlar. Lâkin milletin artık uyandığını, demokrasi ve refahın tadını bir miktar tattığını, selâmetin kaynağını anladığını unuttuyorlar.

Türk kültürü ve maarifinde başlayan süratlı kı-
s ı r l a ş m a solcuların hem işine yaradı; hem de biz-
zat bu teşkilâtta tesirlerini artırdı. Köy Enstitülerile gi-
rişilen bozgunculuk, zamanla ne kadar meydana çıktı ise
Maarifin kendi bünyesinde işlenen hata ve fenalıklar da
o derece kapalı kalmıştır. Cehaletin diplomalandırılması
her öğretim derecesinin bir aşağı seviyeye düşmesiyle baş-
lamış ve solcu faaliyetlere daha elverişli bir zemin hazır-
lamıştır. Ç a v u ş - e ğ i t m e n teşebbüsü ile başla-
yan k ü l t ü r s ü k u t u, Köy Enstitülerile sistem-
leştiriliyordu; memleketin maddî - manevî gücü hesaba
katılmadan mütemadiyen yeni mekteplerin açılması da
Maarifin umumi sükûtunu genişletti. Tahsilin âdetâ ten-
bel ve kaabiliyetsizlere göre ayarlanması mânasında
programlarda ve imtihan sistemlerinde sık - sık husûle
gelen değişiklikler mektepleri Türk gençlerinin z e k â-
s ı n a bir m e z a r y a p ı y o r d u. Bir zamanlar
Maarif Vekâletinin, umumi efkârı çalkaladığı üzere, sol-
cuları himayesi sayesinde de yalnız Köy Enstitülerini de-
ğil kültür derslerinin programlarını sola kaydırmakla da
bütün Maarifin ve yeni nesillerin ifsadına çalışıldı.

Türk kültürünü yükseltmek ve memleketin uzun vâ-
deli mukadderatını hazırlamakla vazifeli bulunan Üni-
versite, muhtariyetten önce, zaten pek kuvvetli olmamak-
la beraber, Vekâletin oyuncacı ve profesör makinesi ha-
line getirilerek ilmî enflâsyon ve sukut ta, Maarifle mü-
vazi bir duruma düştü. Hele bir gecede Üniversite ve
Fakültelerin açılması suretile kurulan muhtariyet rejimi
ise ilme Üniversite hisarları içinde huzursuzluk ve iti-
barına sarsıntı verdi. Bu durumu ile kurulan muhtariyet
rejiminin, memleketin muhtaç bulunduğu ilmî ilerileme
hızını veremediğini anlamak için de neşriyatın i l m î
bir m u a h a s e b e s i n i yapmak ve a k a d e m i k

m e v k i l e r i i ş g a l e d e n l e r i n l i y a k a t d e r e c e l e r i n i t e s -
b i t e t m e k k â f i d i r . N i t e k i m e k s e r i y e t i n k i f a y e t s i z l i ğ i d o -
i a y ı s ı y l a d e b u k u r u l u ŝ u n c i d d î i l i m a d a m l a r ı n a e n g e l o l -
m a s ı v e ç a l ı ŝ m a l a r ı b o z m a s ı m u k a d d e r i d i . B u b ü n y e l e r i
d o l a y ı s ı y l a Ü n i v e r s i t e l e r s o l c u f a a l i y e t l e r e m ü s a i t u n -
s u r l a r ı n y e t i ŝ m e m e s i d e m ü m k ü n d e ğ i l d i . F i l h a k i k a
s o l c u l a r , i l i m v e m e f k ü r e b a k ı m ı n d a n z a y ı f b u l u n a n ,
Ü n i v e r s i t e l e r d e k e n d i f a a l i y e t l e r i n e e l v e r i ŝ l i b u u n s u r -
l a r ı n i ŝ b i r l i ğ i s a y e s i n d e u m u m i e f k â r a i n t i k a l e d e n b i r
ç o k h â d i s e v e h u z u r s u z l u k l a r a s e b e p o l d u l a r . C e h a l e t -
t e n v e m a n e v î b u h r a n l a r d a n f a y d a l a n a n K o m m ü n i z m ,
h â k i m i y e t i k u r d u k t a n s o n r a , c e h a l e t e i m t i y a z
t a n ı m a d ı ğ ı v e b u s e b e p l e d e s o l c u d i k t a t ö r l ü k t e i l k
k u r b a n ı n b u z a y ı f u n s u r l a r o l a c a ğ ı i d r â k e d i l s e y d i , y ü k -
s e k d e ğ e r l e r e v e v a t a n ı n s e l â m e t i n e a l d ı r ı ŝ e t m e y e n
b u ğ ı b i l e r i n y i n e d e u y a n m a s ı d ü ŝ ü n ü l e b i l i r d i .

Gerçekten, dünyada, milletlerin hayatında ve mü-
cadelelerinde, birinci derecede ilmin âmil olduğunu
kavrayan k o m m ü n i s t m e m l e k e t l e r , d o k t r i n
k a y ı t l a r ı n a v e h ü r r i y e t t a h d i d l e r i n e
r a ğ m e n , i l m e e n b ü y ü k e h e m m i y e t i v e r m i ŝ v e b i r s e -
f e r b e r l i k l e b i r i l i m o r d u s u y e t i ŝ t i r m e ğ e g i r i ŝ m i ŝ l e r d i r .
B u s e b e p l e d e k o m m ü n i s t o l m a y a n v e h a t t â a l e y h d a r
b u l u n a n b i r ç o k i l i m a d a m ı n ı m e v k i l e r i n d e b ı r a k m ı ŝ -
l a r d ı r . T ü r k i y e d e l i y a k a t s ı z l ı k v e s o l u n
i t t i f a k ı y l a i l i m a l e y h i n d e c e p h e l e r k u r u l m u ŝ
v e h a t t â b u t ü r l ü m ü c a d e l e l e r d e b a z e n k a n u n l a -
r ı , M e c l i s v e D a n ı ŝ t a y k a r a r l a r ı n ı b i l e i h -
l a l e d e c e k k a d a r b i r c ü r ' e t g ö ŝ t e r i l m i ŝ t i r .

Üniversitenin ilmi otoriteye sahip olmaması ve
böylece manevi buhran içinde bulunması umumi kül-
tür sükûtundaki faaliyetlere cesaret verdi ve solcular-
ın kültür sahasındaki ifsadlarını kolaylaştırdı. Filha-

kika basitleştirilmiş **Marxist** klişeler ötesinde ciddî kültür ve sanat kaabiliyetinden yoksul bulunan solcular edepsizliği **edebiyat haline** getirmeğe çalıştılar. Lâkin bu hüviyetleri bir sol edebiyatın kurulmasına imkân vermedi; yaptıkları bir alay mevzuu olmaktan daha ileri gidemedi. Bununla beraber Tanzimattan beri m i l l i l e ş m e ve m o d e r n l e ş m e yolunda bulunan Türk edebiyatı da tarihe karıştı. Gerçi Türk edebiyatının dejenere olması, doğrudan doğruya, solcuların eseri değilse de onlar Türk kültüründe başlayan umumi düşüşten faydalanmakta ve bilhassa ona yönelmekte büyük rol oynadılar. Gerçekten Türk kültürünün kaynaklarına konulan engeller ve tahsilin kifayetsizliği yeni nesilleri manevî gıdadan ve mazi ile bağ kurmaktan mahrum etmiş ve bu sayede solcular daha kolay tahrib imkânı bulmuştur. Halbuki, daha seviyeli bulunan Avrupalı meslekdaşları, kendi gayelerinde daha muvaffakiyetli oldukları gibi, mazi ile hâl arasındaki bağları koparma bahis mevzuu bulunmadığından, mevcut edebiyatları yıkmakta bir muvaffakiyet gösterememişlerdir. Böylece evvelâ kendi kaynakları kurutulan, sonra da cehalet ve solcu moda sayesinde yıkılan bu edebiyat yerine bu sapıkların yaratmak istediği **Marxist** edebiyat da onların seviyesizlikleri ve edepsizlikleri yüzünden tutunamamış; sadece bir nefret ve istihza mevzuu olmuştur. Halbuki bizim solcular biraz kültürlü ve kaabiliyetli olsalardı, başka memleketlerdeki örneklerine ve bir vatan hâininin misâline göre bir sol edebiyat yaratabilir ve bunu gayelerine uygun bir vasıta yapabilirlerdi.

Filhakika solcular, kaba ve müstehcen neşriyatla riyle, kaabiliyetsizliklerini göstererek muvaffakiyetsizliğe saplandılar; hem de bu uğurda giriştikleri abdalca

cidal sayesinde çirkin hüviyetlerini açığa vurdular. Bu kabalık yanında, **Marxist** klişelere göre uydurdıkları yalanlar da, içtimaî sınıflar yaratma hayâllerini iflâs ettirdi. Nitekim Türkiyede hiçbir zaman bir toprak aristokrasisi mevcut olmadığı ve henüz **kapitalizm - proletarya** sınıfları teşekkül etmediği halde solcular, ibtidaî kalemli ile, ancak **muhtarın** dahil olduğu bir **ezen sınıf** keşfedebildiler ve derhal gülünç oldular. Memurları bu ezen sınıfın başlıca mümessili gösterirken de, farkında olmadan, kendi mezheblerinin en çürük tarafını ifşa ediyor ve tezada düşüyorlardı. Gerçekten de bugün komünist memleketler de bir ezen ve ezilen sınıf vardır ve ezen sınıf da kommünizmin eseri olan ve hükümeti teşkil eden memur sınıfıdır. Kültür ve mefkûre sükûtundan faydalanan bu edebî gayret bu vasıfları ve seviyesile, muvaffak olamadıysa da sarfedilen para, emekler ve girilen propagandalar boşuna da gitmedi; bir çok kurbanlar kazandılar.

Aşırı solcular avlarını yakalamak için, yurd içinde ve dışında, çeşitli ağlar kurmuşlardır. Fakat hüviyetini gizlemek maksadiyle bu ağlar, çok defa, Rusya'da değil hür memleketlerde ve bizzat Türkiye'de hazırlandı. Solcu jürilerle sol veya sola zorlanan eserlere mükâfat, yazarlarına şöhrat vesikaları tertib edildi; bu sayede yalnız ağlara düşenler değil başkalarına da bu sol kapıların açık bulunduğunu, şöhrat ve mevkiin ancak bu sayede mümkün olduğunu gösterdiler; bu maksatla da gazeteleri propaganda kampanyasına giriştiler. Bir çok kültür, kalem sahipleri ve hattâ ilim adamları da, muvaffakiyet ve takdirin istikametini görerek, bu tuzağa kurban gitti. Beşerî zaafı ve ihtirasları istismara yarayan bu me-

todun dünyadaki muvaffakiyetlerine dair mebzul misâller vardır. Hattâ Kommünizm sâdece ideolojik değil bazen siyasî maksatlarla kurbanlar kazanmıştır. Nitekim Türkiyedeki Alman dostluğunu sarsmak gayesi ile, kommünist aleyhdarı büyük bir devletin bazı Türk profesörlerini k o m m ü n i s t a j a n ı olarak kullandığına dair yakın misâller **A. Sayılğan** tarafından zikredilmiş ve böylece bu malûm şahısların milliyetçilikten Kommünizme sapmaları bir kanaat değişikliğinden ziyade bir menfaat mukabilinde olmuştur, ki bu Türkiyedeki solculuğun umumi karakterine güzel bir misâl teşkil eder. Lâkin bütün teşkilâtlı gayretlere ve solcu edebiyatı bir derece moda haline getiren propagandalara rağmen yine de bu edebiyatın iflası mukadder idi. Çünkü ne kültürleri ve kaabiliyetleri, ve ne de sınıf şuuru ve mücadelesi yaratmak için, içtimai şartlar elverişli değildi. Bu sebeple de, solcular, kütlelerden ziyade, münevverleri hedef tutarak k ü l t ü r ve i d e o l o j i tahrbiatiyle memleketin dimağını bozmağa yüklendiler. Zira, onlara göre, büyük kütleleri zorla idare edebilecek bir münevver kadroya sahip olmak ve icabında haricî yardımlarla desteklemek sayesinde devleti ele geçirmek mümkün idi. Nitekim daha sonra belirteceğimiz üzere onlar bu vâdide bir hayli mesafe aldılar, ki son siyasi buhranlardaki rolleri de kendilerine böyle bir ümit vermiştir.

IV. TÜRK DİLİ BUHRANI

Avrupalılaşmak dâvasında bulunan ve inkılabını bu maksatla yapan bir memlekette en ağır vazifenin ilim ve kültür müesseselerini idare eden ve yeni nesilleri yetiştiren Maarif Vekâletine ait olduğu inkâr edilemez. Bununla beraber, Cumhuriyet hkmetlerinin bu açık hakikatı bir türlü anlayamadıkları ve bu dâvayı, bir şekilden ibaret sanarak, bir takım kanun, hareket ve propagandalarla halletmek istedikleri açıkça görülmüştür. Bu hkmin isabeti için de sadece Maarif Vekâletinin tarihçesini göz önüne getirmek kâfidir. Nitekim bu vekâletin, memleketin giriştiği ağır medeniyet dâvasını anlayabilenler şöyle dursun, umumiyetle kültür ve m a a r i f l e ilgisiz vekillerin idaresine verilmiş olması bu anlayışsızlığın en şaşmaz bir delilidir. Daha kötüsü bazen de s o l c u v e k i l l e r i n gelmesile veya getirilmesi ile yalnız inkılabın gayesi değil memleketin kaderi için de tehlikeli istikametler belirmiştir. Zira bu inkişaf solcuların himayesinden ve Köy Enstitülerinin sol ihtilal yuvaları haline sokulma gayretinden ibaret kalmamış; ilim, kültür ve mefkûre sahalarında da kıymetler anarşsisine, tahsilin suktuna sebep olarak en büyük tahribata da imkân verilmiştir. Maarif Vekâletinin hiçbir zaman ilim ve kültür adamlarından mürekkep salâhiyetli bir h e y e t veya müessese ile techiz edilmemesi onun hem kolaylıkla yolundan uzaklaşmasına ve hem de istenilen hedeflere göre çalışacak bir seviyeye ykselememesine sebep oldu. Hattâ umumi inhitat sebebiyle bu vekâletin merkez teşkilâtı eski seviyesini bile muhafaza ede-

medi. Uzun yıllar süren kavrayışsız bir m a a r i f seferberliğine, her tarafta açılan pek çok orta ve yüksek derecedeki mekteplere ve muazzam maarif kadrosuna rağmen merkez teşkilâtının dahi eski seviyesini muhafaza edememesi cidden şaşılacak bir hâdisedir. Daha doğrusu ciddi bir maarif anlayış ve siyasetinin mevcut olmadığını, kültür ve tahsildeki umumî sukûtun derecesini açıkça meydana koymaktadır.

Lâkin Türk kültürü ve Maarifine vurulan en ağır darbeyi, hiç şüphesiz, uydurma bir dilin, hükümet kuvveti ile mekteplere, icbar edilmesi teşkil eder. İlme, kültüre ve Türkçenin kanunlarına pervasızca karşı gelen bu hareketle nesiller arasında uçurumlar yaratıldı ve yeni nesillerin kültür ve dimağları kısırlaştırıldı. Öyle ki yalnız orta tahsilde değil yüksek tahsilde bile Türkçeye hâkim gençler bir istisna teşkil etti. Bu, dünya tarihinde misli görülmemiş bir kültür sükûtuna ve manevî barbarlığa delâlet ediyordu. Hatta bu kadar değil; dil ve düşünce arasındaki zarurî münasebetler dolayısıyla de, muhakemenin teşekkülüne engel olan ve daha sonra da milletin bekasını endişeye düşüren bir ehemmiyet kazandı. İlim ve kültür ile istihza eden bir karakuşî zihniyetin mahsulü olan dil teşebbüsü, aynı zamanda, ilmî esaslara ve kendi kanunlarına bağlı kalmak ve daha ziyade ıstılahlara inhisar etmek şartıyla, Türkçenin millîleşme dâvasını da, cehaletin ve solcu ifsadların gayretiyle, dejenere etmiştir. Esasen dilde inkılab veya «devrim b a z» ların tâbiri ile «devrim» ilim ve tarih ile istihzadan veya cehaletin cesurca iddiasından başka bir mâna taşımaz. Nitekim bir Dil inkılabı (!) nın artık terkedilmiş ol-

duğunu» **Güneş - Dil nazariyesi**» tecrübesi isbat cyle-
diği ve ondan dönüldüğü halde **devrimbazların** hâla onu
inkılâbın esaslarından göstermeğe yeltenmeleri kendi
zaaflarına ve samimiyetsizliklerine en açık bir delildir.
Halbuki, kültür ve medeniyeti kısırlaştırıcı ve tehlikeli
mahiyeti belli olmakla beraber, Türkçenin kendi kay-
naklarına ve ilmî esaslara göre **tasfiyesi**, yani bütün ya-
abancı kelimelerden ayıklanması yine de bir tezdır. Lâ-
kin cehalet ve kasdın kurbanı olan Türk dili öyle «**ser-
seri kelimeler** ile dolmuştur ki, artık tasfiyecilik iddiası
bile varid olamaz. Zira bu uydurma kelimelerden
yüzde doksanın Türkçenin kanunlarına aykırı
olduğu her an isbatı kaabildir ve kendi iddialarını cer-
hetmektedir. Esasen uydurmacıların samimiyetsizlikleri
de bu gibi isbat tecrübeleri karşısında daima kaçmaları
veya mugalataya sapmaları ile belirmekte; bu kısır ve
gülünç gayretlere karşı doğan mizah edebiyatına ve is-
tihsaya aldırnamaları ile meydana çıkmaktadır. Çünkü
Türkiyede solcu ve devrimbazların işbirliği sayesinde
öyle bir zümre ve kara kuvvet türemiştir, ki artık ilim
ve aklın hâkimiyeti iflas etmiş; cehalet, safsata ve
tahrib modası tahakküm saltanatını kurmuş-
tur. Fakat bu gidişle, Türkiye’de medenî bir dil yıkılsa
ve, ibtidaî bir kabile dili hâkim olsa ve hatta Türk dili
ile birlikte Türk milleti de tarihe intikal etse ilmin bu
sözü asla değişmeyecek ve failleri tarihin ağır hükmün-
den kurtulamayacaktır.

Solcuların çok fazlasıyla benimseyip ifsad ettikleri
bu dil- hareketi Bolşeviklerin beklediklerinden de da-
ha ileri bir tahrib idi. Gerçekten Bolşevikler, Türk ka-
vimlerini ve diğer Asya milletlerini dilleriyle parçalayıp
temsil etmek için, herbirine bir kabile dili ve al-
fabesi tertib ederken daha mâkul ve insaflı davranmış-

lardı. Zira onların yaptıkları, meselâ **Azeri** veya **Özbekçe** istilâhları bizimkilerle bir karşılaştırma bu hususu meydana kor. 1926 Bakü Türkoloji Kongresinde Türk heyetinin muhalefet ettiği bu parçalayıcı hareket ne yazık ki bir müddet sonra müstakil Türkiyede, hem de kendi evlâdlarının eliyle, daha tehlikeli bir istikamet aldı. Hareketin ciddiyetsizliğine, gülünçlüğüne ve solcuların artık yüze çıkan ifsadlarına rağmen bu cereyanın devamı ve bir çok gafil veya yarı - münevverin ona kurban gitmesi, şüphesiz bu modanın kudreti, Dil Kurumunun dirayeti ve solcuların gayretiyle izah edilecek bir hâdise değildir. Filhakika eğer bizzat hükûmetler uydurmacılığı gaflet veya cehalet yüzünden benimseme ve hususiyle onu zorla mekteplere sokarak yeni nesilleri kısırlığa mahkûm etmeseydi, milletin istihzası karşısında bu gülünç hareket meydana bile çıkamaz ve böyle bir cür'et gösterilemez idi.

Büyük bir medeniyet dili yoluna giren ve, bazı Şarkiyatçıların da dediği gibi, Avrupa medeniyetini ifadede Şark dilleri arasında en ileri seviyeye gelen Türk dilinin «Serseri kelimeler» ile doldurulduktan sonra nasıl ifsad edildiğinin bir delili de «Devrik» cümle modasının çıkmasıdır. Her dilin kendine mahsus bir grameri ve sentaks'ı vardır. Türkçenin bünyesine ve kanunlarına aykırı olduğu için bu teşebbüs ve moda da çirkindir, yıkıcıdır ve ancak «**serseri kelimeler**» bataklığında türeyen yabancı otların istilasıyla var olabilirdi. Devrik cümle kâşifleri ve zavallı fikir fukaraları, konuşma dilinde rastlanan ve her dilde de öyle olan, hataları delil sanarak, yazı diline geçirme gayretleriyle bu modaya zayıf kalem ve fikir sahiplerini de sürüklediler. Öyle ki Türkiye'de bir insanın ciddiyeti ve fikir seviyesi hakkında en şaşmaz bir ölçü de bu «**Serseri kelimeler**»

ile «Devrik» cümlelere kapılıp kapılmaması olmuştur. Gerçekten bu sağlam ölçü ile neşriyatı ele aldığımız zaman Türkiyenin ne derece bir fikir kısırlığı içerisinde bulunduğu kolaylıkla anlaşılacaktır. Garibdir, ki Türkçenin müdafaasını yapan fikir adamlarından bazıları bile bu bozguncu modadan kurtulamamıştır. Bununla beraber biraz fikri ve zevki olan ve yazılarının kaybolmasını istemeyen kalem sahiplerinin, tedricen, bu modalardan kurtulmağa çalıştığı da görülmektedir, ki bu da tabii idi. Nitekim İslâm medeniyeti tesirinde Türkçe yazı ve edebiyat dili teşekkül ederken, dinî metinlere sadakat endişesile, Arabca gramer ve Sentaks'a göre yapılan tercümeler bir müddet eski yazı dilinin bozulmasına sebep olmuş; fakat nihayet Türkçenin kanunları hakimiyetini göstermiş ve edebî dil düzelmiş idi.

Uydurmacılığın Türk diline ve kültürüne musallat olarak yaptığı tahribatta ağır mesuliyetin devrin Maarif Vekâletine aid olduğunu tekrarda fayda vardır. Zira ne Dil Kurumunun ilimden mahrum durumu ve ne de solcuların amansız cidalı böyle bir felâketi doğuracak kudrette değildi. Gerçekten Türk dilini kısırlaştırma kurumu, bu zayıf hüviyetile, yıkma kaabiliyetine de sahip olamazdı. Zaten onun kudreti olsaydı Türkçenin tarihini, kanun ve kaidelerini, kelime yaratma imkânlarını, etimolojisini, lehcelerini, fonetik tekâmülünü, ecnebi dillerle alış - verişini, ilmî esaslara göre, araştırır ve ondan sonra islah veya tasfiye hareketi için teklifler yapardı. Halbuki bu zavallı Kurum bu ciddî ilmî işleri değil Türkçenin bir Gramer ve Lûgatım bile hazırlayamadı. Böyle iki eser için yüzbinleri harcayan bir kurum değil bir kaç kişi de kâfi gelirdi; bu hussuta da bir çok örnek mevcuttur.

Edebiyat ve kültür dilimiz yerine zorlanan uydurma ile nesiller arasında uçurumlar yaratılmış; bizzat yeni nesillerin kültür ve muhakemeleri kısırlaştırılmış ve böylece de Türk milleti mânen en büyük felâkete uğramıştır. Buna rağmen bir de «**Dil bayramı**» icad edilmiştir. Bundan yirmi yıl önce, bunun hakikatta bir «**Dil matemi**» olacağını ilân ederken tehlikenin azameti de görülüyordu. Bu ibtidâî kabile dili türetme teşebbüsü muvaffak olsa ve bütün millet de bu uydurma bayrama katılsa onun matem olarak ilânının ilmin ve millî izzetinin bir feryadı mânasında tarihe geçeceğinden şüphe edilemez. Bir zamanlar umumî efkârın baskısı ve isticharası karşısında bu bayramdan vazgeçenler şimdi, yeni buhranlar sâyesinde eski **bid'at**lerine başlamışlardır. İşte böylece devrimbazlar, solcular ve bu yüzden geçinenler bayram yaptıkça felâketi kavrayanlar millet ve medeniyet namına, matem yapacaklardır. Solcuların dil bozgunculuğuna sarılmaları sebebi de zaten onun bu tehlikesi dolayısıyledir. Garibdir, ki kommünistler için dünyanın hiçbir memleketinde bir «**Dil devrimi**» meselesi yoktur. Bu da şüphesiz bize mahsus menfî keşiflerden birisi ve en mühimmidir. Gerçekten Türkiyede dil meselesini normal yoluna koymadan, mektepleri yazı dilimize kavuşturarak ana dile hâkim nesiller yetiştirmeden sağlam bir kültür ve maarif bahis mevzuu olamaz. Bu durumda Türkiyede ciddi bir maarif siyasetinin mevcudiyetini düşünmek bile abestir.

V. MİLLÎ MEFKÛRE ve AHLÂKÎ SARSINTI

Anayasaya konulmak suretiyle milliyetçiliğin inkılabın esaslarından biri sayılması tabii idi. Zira Tanzimattanberi girişilen bütün ilerileme ve modernleşme hareketleri bu duygu ve mefkûre üzerine kurulmuş ve kuvvetini ondan almıştı. Meşrutiyet devrinde hayli işlenen bu mefkûre devrim fikir cereyanları arasında en mâkul ve toplayıcı bir hüviyeti kazanmıştı. Devrin iktidarı olan İttihatçılar İmparatorlukla birlikte milletin de, kendilerinin de tehlikeye düştüğünü gördükten sonra millî mefkûreye kuvvet vermişler ve hattâ onu İslâmiyetle de birleştirerek, dolayısıyla, millî kuruluşa da hizmet etmişler ve hatalarını kısmen gidermişlerdi. Gerçekten bütün felâketlerden sonra İstiklâl Savasının kazanılmasında, bu sayede canlanan fikir hazırlığı ve millî şuurun uyanması büyük bir rol oynamıştır.

Bir millete mahsus bütün manevî kıymetler manzumesi ve birliği şuûrunu temsil eden millî mefkûrenin bu kıymetlere karşı açılan bir mücadele ile sarsılması ve muhtevasından çok şeyler kaybetmesi mukadder idi. Böyle olmakla beraber, hiç olmazsa şeklen, onun lüzum ve itibarı bir münakaşa mevzuu değildi. Bu hüviyeti dolayısıyla solcu, materyalist ve milliyet düşmanlarının onu ihmalleri beklenemezdi. Bu sebeple Türkiye'deki mâna ve ananesiyle milleti korumak ve yükseltmekten başka bir günahı olmayan ve bu sıfatıyla da ilmi, millî ve insanî gayelere uygun gelen Türk milliyetçiliği mâna ve medlulünü bozan gayretlere maruz kaldı. Ona ilk defa ırkçılık ve empiryalizm damgalarının vu-

rulması bu maksatla başlamıştır. Bu haksız isnad ve gayretlerle yaratılan bozucu havanın tesirini belirtmek maksadıyla, dindar gözükme gibi, **m i l l i y e t ç i** **g ö z ü k m e n i n** de artık bir «gerilik ve cesaret meselesi haline geldiğini hatırlatmak kâfidir. Yeni şartlar tesiriyle münevverler veya milliyetçiler arasında beliren bazı temayül veya fikir farkları kasden milliyetçiliğe maledilmek istendi. İnkılâba bağlılığı her an tekrarda fayda gören devrimbazlar ve solcular milliyetçiliği yıkmaya çalışırken, ona karşı, kendi anlayışlarına uygun gelen, bir **i n k ı l â b ç ı l l ı ğ ı** çıkarmaları ve işlemleri gerekiyordu. Sadece kelime olarak onun yeni **A n a y a s a n ı n** **m u k a d d e m e s i n e** zorlukla sığınması bu bozguncu propagandanın ne derece tesirli olduğunu meydana koyan bir misâldir.

Milliyetçilik mefhumunu (yıkmakta bizzat kelimenin kendisinden müstağni kalamayan solcular, ilk önce onun kudsiyetini ihlal etmek maksadıyla, kendilerine göre bir «**milletçi**» kelimesi icad edip onu kullanmaya teşebbüs ettiler. Nitekim bu yolda ilerledikten ve son buhranları da yarattıktan sonra, şimdi de aynı maksatla, «**vatan ve milliyetçilik**» kelimelerinin her ikisini de «**memleketçi**» kelimesile karşılayarak bu mefhumların kudsiyetini gidermeğe çalışıyorlar. Bu küçük misâller bile, onların kelime halinde olsa da, her türlü mukaddesatı ve manevî değeri yıkmakta hiçbir ihmal göstermediklerini meydana koyar. Dil buhranının burada da ne kadar işlerine yaradığı ve şuûrlu kalemlerin ideolojik cepheleri bakımından kullandıkları lûgatların bile kendileri için nasıl bir teşhis vasıtası olduğu anlaşılıyor.

Türk vatanının yükselmesinde bir motör ve müda faasında bir kale vazifesi görmesi gereken **m i l l i y e t**

ç i l i k T ü r k i y e d e b i r u m a c ı m u a m e l e s i n e t â b i t u t u l u r v e m i l l î m u k a v e m e t i n m a n e v î t e m e l l e r i s a r s ı l ı r k e n , s a n ı l d ı ğ ı n ı n a k s i n e , d ü n y a , t a r i h i n d e g ö r ü l m e m i ş b i r m i l l i y e t d e v r i n i y a ş a m a k t a d ı r . G e r ç e k t e n b ü t ü n A s y a v e A f r i k a m i l l e t l e r i m i l l i y e t ç i l i k d u y g u s u i l e ç ı r p ı n m ı ş v e b u s a y e d e m ü s t a k i l d e v l e t l e r m e y d a n a g e l m i ş t i r . A v r u p a n ı n i l e r i m i l l e t l e r i n i M ü ş t e r e k P a z a r a v e s i y a s i b i r l i ğ e s e v k e d e n k u v v e t t e , g ö r ü n ü ş ü b a ş k a d a o l s a , h a k i k a t t e m i l l i y e t ç i l i k t i r v e A v r u p a l ı l a r ı n e s k i k u d r e t l e r i n i d i ğ e r b i r Ő e k i l d e e l d e e t m e k g a y r e t i y l e o l m a k t a d ı r . F a k a t d a h a d i k k a t a Ő a y a n ı , d o k t r i n i n d ü Ő m a n ı o l m a s ı n a r a ğ m e n , m i l l i y e t ç i l i ğ i n **K o m m ü n i z m i** y e n m e s i v e y a o n u n l a a n l a Ő m a s ı d ı r . F i l h a k i k a R u s k o m m ü n i z m i ; d ü n y a y a h â k i m o l m a k d â v a s ı y l a , e s k i İ s l a v n a s y o n a l i z m i n d e n b a Ő k a b i r Ő e y d e ğ i l d i r ; h a t t â B o l Ő e v i k l e r K o m m ü n i z m i İ s l a v m i l l i y e t ç i l i ğ i n e b i r v a s ı t a h a l i n e g e t i r m i Ő t i r . V a k t i y l a **P a n - G e r m a n i z m e** k a r Ő ı ç ı k a n **İ s l a v c ı l ı k** K o m m ü n i z m e i n k ı l a p e t t i k t e n s o n r a , R u s l a r ı n m i r a s a l d ı k l a r ı , e s k i O r t o d o k s l u ğ u n K a t o l i k G a r b a k a r Ő ı , b i r i n t i k a m v a s ı t a s ı h a l i n e g e l d i ğ i n i i d d i a e d e n c i d d î A v r u p a l ı f i k i r a d a m l a r ı d a v a r d ı r . M i l l e t l e r i n Ő u ũ r a l t ı d u y g u l a r ı n ı n a s ı r l a r c a y a Ő a m a k u d r e t i g ö Ő t e r d i ğ i n e d a i r m i s â l l e r d e n b i r i d e b u o l s a g e r e k t i r . Ç i n k o m m ü n i z m i e n m ü t a a s s i p b i r m i l l i y e t ç i l i ğ i n e l i n d e o l u p , Ő u ũ r l a r ı n ı n d e r i n l i k l e r i n d e , G a r b a v e R u s y a y a k a r Ő ı i n t i k a m d u y g u l a r ı y l a m ü c e h h e z d i r . Y u g o s l a v y a y a m ü s t a k i l b i r k o m m ü n i s t d e v l e t h ü v i y e t i n i v e r e n v e P o l o n y a y a d a m ü s a r n a h a Ő a ğ l a y a n h e p b u m i l l e t l e r i n m i l l i y e t ç i k u v v e t l e d i r . H ü r r i y e t , d i n , m ũ l k i y e t v e a i l e g i b i m i l l i y e t d u y g u s u d a i n s a n t a b i a t ı n ı n a y ı r ı l m a z u n s u r l a r ı o l d u ğ u n a g ö r e , b i t t ü n d e Ő Ő e t s i l â h l a r ı n a v e t e r b i y e m a k i n e l e r i n e r a ğ ı n c ı , K o m m ü n i z m i n b u k u v v e t l e r e y e n i l m e s i v e y a

bunlarla anlaşması mukadderdir, ki bu da onun akıbetini göstermektedir. Nitekim, tarihin en cânî ve korkunç sıması olan **Stalin**'in ölümünden sonra, bu istikamet gözükmüş ve bizzat kommünistler bütün cinayetleri ona yüklemiştir. Fakat **Stalin**i tel'in ne kadar haklı olursa olsun bizzat Kommünizmin bir zulüm makinesi olmadığını iddia etmek te mümkün değildir. Nitekim ihtida eden büyük kommünistlerin görüş ve ifşaatı da bu hususu teyid etmiştir.

Dünya bu durumda iken ve Kommünizm de azgınlığını kaybetmiş ve itidal yoluna yönelmiş olduğu halde Sosyalist ve İnsaniyetçi adlarla Türk milletini ve milliyetçiliğini yıkmakta hiçbir ciddi mazeret bulunamaz. Esasen bizim milliyetçiliğimizin milli hududlar içinde birleştirici olması, dışda da milletlerin haklarına karşılıklı bir saygı prensipine dayanması onun masumiyetini ve hayatîyet kudretini gösterir. Türk tarihi şuûru esasına ve vatan birliği kudsiyetine dayanan bir milliyetçilikten şikâyet veya ona karşı hareket ancak kötü bir maksadın mevcudiyetine delalet eder. Bununla beraber bu mefkûreye karşı açılan şeytanî cidal ve propagandalar zihinleri o kadara tağşiş etmiştir, ki tabiatı ve davranışlarıyla, milliyetçi bir karaktere sahip olmalarına rağmen hâla onu ayırıcı bir fikir sanan memleket çocuklarına rastlamak mümkündür. Bundan ötürü de herkesi şüphe ile karşılamakta da bir haksızlık ve tehlike vardır, ki bu da bu yolda uğraşmaya ihtiyaç olduğuna delalet eder.

Böylece, içtimaî bünyemizin sağlamlığına ve ahen-gine çarpan solcular sınıflar ve sınıf mücadeleleri yaratmakta karşılaştıkları müşkilat yerine, maneviyat buhranından faydalanarak, medeniyetin dayandığı Allah,

vatan, millet, insanlık ve ahlâk gibi mukaddes mefhumlara yabancı veya düşman nesiller yetiştirmekle ve ideolojik bakımdan solcu ve devrimbaz zümreler vücuda getirmekle daha verimli bir saha buldular. Gerçekten kültürden, iman ve mefkûredен mahrum bir nesille, milletin hayatîyetini kırmak ve ona tahakküm etmek daha kolaydır. Kültür ve imanla birlikte başlayan sükût hoca - talebe münasebetlerini de bozmuş ve manevî buhranın bir çok misâlleri arasında, mukaddes vatan şehidlerini ziyaret vesilesi ile patlak veren, bir **Kadeş vapuru** hâdisesi manevî başıboşluğun neticesini meydana koymuştur.

Tarihi hasletlerini muhafazada büyük bir kaabiliyete sahip bulunan Türk halkının bu yıkıcı faaliyetlerin tamamıyla tesiri dışında kalması imkânsızdı. Bu tesirin daha ziyade büyük şehirlerde görülmesi sebebi de budur. Filhakika münevveri sağlam olan bir memlekette büyük şehirlerin daha masun kalması gerekirken hırsızlık, baskın, katil, tecavüz, ırza tasallut ve fuhuş bazan öyle dehşet verici derecelere ulaşmıştır, ki tarihe bakınca, bu milletin yerine, bir istila ile, başka bir millet mi gelmiştir; veya nasıl bir inkılabla bu duruma düşmüştür diye şaşırarak mümkün değildir. Bu acıklı manzaralara rağmen «ilerici», devrimbaz ve solcuların hâla zavallı imamı tedkik veya Anadoludan gelen çarşafli masum Türk kadınıni teşhir bahanesi ile ve daha şiddetli bir taassubla mukaddesata saldırmaktadırlar, ki bu mecnunane davranışlar memleket için ciddeen utanılacak bir hal almıştır.

Halbuki daha geçen asra (bazı ahvalde Birinci Cihan Harbine) kadar Türklerin yüksek ahlak, seciye, ve

vakarını hayranlıkla ve ittıfakla belirten Avrupalı seyyah ve elçilerin eserlerini okuyunca biz hayrette kalıyor ve bugünkü durumun sebeplerini **derin derin düşünmeğe** mecbur oluyoruz. Filhakika, XVII nci asırda İstanbulda kalan seyyahlardan biri bir milyonluk **koca** bir şehirde, dört yılda, dört öldürme **hâdisesinin** vuku bulmadığını, zengin ticarî emtia dolu olan hanları, çarşıları, sadece elinde bir sopası ve feneri bulunan bir bekçinin koruduğunu, halbuki, aynı zamanda, Parisin çamurlu sokaklarında emniyet ve asayişin bir kıta askerle zor sağlandığını belirtmekle devrin yüksek ahlâkını ve manevî nizamını meydana kor. Nitekim Türklerin yüksek ahlâk ve insanlık vasıfları hakkında, türlü asırlara dair yapılan tasvirler, verilen misâller o kadar hayranlık ve hatta hayret uyandırıcıdır, ki tarih bilmeyen için bunlara mübalağa nazariyle bakılabilir. Bu tasvirlerin bir hülâsası yapılsa Türklerin asla yalan söylemedikleri, kimseyi aldatmadıkları, ticarete meşru haddi geçen bir kâra tenczül etmedikleri, insanlık ve şefkat hislerini Hristiyan ve Yahudilerden de esirgemedikleri ve bu vasıfların onlara dinlerinden geldiği şeklinde olduğu görülür. Hatta bu seyyahlar kendi millettaşlarını, dindaş zanniyle, Şarkdaki Hristiyanlarla münasebetten, alışverişten çekinmeğe ve Türklerle münasebete dâvet ederler. Cihana hâkim bir imparatorluğun kurulması ve yaşamasının başka türlü olamayacağı düşünülürse bu tarihi hikâyeler değil, bugünkü durum bir hayret uyandırmalıdır. Esasen bu hususta millî kaynaklarımız da bu yüksek vasıfları meydana koyan vesikalarla doludur.

Bir milletin dayandığı bütün millî kıymetlere karşı «ilerilik» bahane veya gafleti ile aman-

sız bir cidal açtıktan ve uzun bir devir dinî terbiyeden mahrum bir nesil yetiştirdikten sonra işte böyle bir gerilik mukadder olur. Bu bizi, Kommünizmden ziyade ona müsait bir bataklık hazırlayan manevî buhranın kaynaklarına dönmeğe zorlamaktadır. Bu da ilim, kültür ve diyanet müesseselerini tamamiyle yeniden kurmakla ve sağlam bir nesil yetiştirmekle mümkündür. Böylece en büyük vazife ve mesuliyetin Maarif Vekâletinde ait olduğu meydana çıkıyor. Bu durumda ilmî ve millî ölçüler ötesinde bütün **dogma**, safsata ve modern yobazlıklardan kurtulmak şarttır. «İlerilik» namına sar'aya tutulan bütün «**devrimbazlar**» ın zavallı, timarhanelik veya hapis-hanelik olduklarına dair bir teşhisin isabetinden emin olarak mutlaka tesirlerini sifıra indirmek zaruridir. Esasen bu hususta aklı selimin bir zaferi olarak ta Türk köylüsü rehberimizdir. Gerçekten Türk kasabası ve köyünü «**gerilik**» ten kurtarmak maksadıyla gidip orada mukaddesat ve anane düşmanlığıyla işe başlayan boş kafa «**devrimbaz**» ların ya milletin sinasinden posa halinde atılmaları veya temiz ve aklı selime sahip halk tarafından tamamiyle ıslah ve tedavi edilerek faydalı bir insan haline getirilmeleri bizim için mükemmel bir örnektir.

İslâmiyetin sarsılması ile Türk milleti gibi Türk milliyetçiliğini de zaafa uğraması mukadder idi. Gerçekten tarih, edebiyat, dil, san'at, mimarî ve folklorumuzun esasını teşkil eden İslâmiyet çıkarıldığı takdirde Türk kültürü ve milliyetçiliği ile birlikte Türk milleti de inhilale mahkûmdur. Kültür ve medeniyetlerin teşekkülü ve bakasında dinin vazifesini gören başka bir unsurun mevcut olmadığını tarih ve sosyolojinin meydana koyduğuna hatırlarsak bir îman zaafının şumûlünü daha iyi anlarız.

VI. DEVLET NİZAMINA KARŞI BOZGUNCULUK

Solcular Türkiyede sınıflar ve sınıf mücadeleleri ile ihtilal çıkararak devleti ele geçirme teşebbüslerinde Marxist metodların iflas ettiğini görünce, bu gayeye varmak maksadıyla, ümitlerini maneviyat buhranına, kültür, ahlâk ve mefkûre sahalarında ifsad gayretlerine bağladılar. Gerçekten mânen çöküntüye uğratılmış bir münevver kütle onların müttefikî bulunmakta ve bu sâyede gayelerine engel hakikî münevverleri saf dışı kılmağa çalışmaktadırlar. Bu yolda yürürken de bir yandan yüksek makamları, köşebaşlarını işgale, bir yandan da yine devletin otorite ve itibarını sarsmağa uğraşıyorlar. Son buhranlardan faydalanarak veya bu buhranları yaratarak giriştikleri taşkınlıklar ile «Devlet baba» yı bir oyuncak haline sokmağa, emniyet hislerini kırmağa ve iktisadî hayatı kötürümleştirmeye gayret ettiler. Onlar bu mücadelede, milletin itimadını kaybeden bozuk politikacıları, bir sürü «devrimbaz» ı ve bazı boş vehimlere kapılanları ya saflarına alarak veya kendilerine müttefik yaparak sol diktatörlük istikametinde buhranlar yaratmak ve umumi efkârı şaşırtmak veya bulandırmak istiyorlar.

Gerçekten bütün bu millî irade düşmanları el ele vererek ihtilalin gayesine varmadığından, kan deryalarından, demokrasinin kifayetsizliğinden, gençliğin ve zinde kuvvetlerin mevcudiyetinden, gizli ordudan bahsederken solculara hizmet ediyorlar; ötekiler de milleti tehditle ve orduyu siyasete sokmak gayretiyle mevki kapmağa veya durumlarını muhafazaya çalışıyorlardı. Böylece Millet Meclisi, Anayasa ve Devletin haysiyeti

tecavüze uğruyordu. Sar'ahı nutuklarla, hezeyan beyanlarla ve küstahça makalelerle millî emniyeti ve iktisadî hayatı tehdid ederken de hiçbir engel ve endişe ile karşılaşmıyorlardı. Hattâ vekil olmuş ve yüksek makam işgal etmiş bazı fırsatçılar da, eski iktidarı bahane ederek, hıyasızca, milleti tehdide başladılar ve bir daha «gericilere oy verdiğin takdirde gençliğin ve zinde kuvvetlerin daha şiddetli mukabelesinden» dem vurmaktan perva etmediler. Böylece bir avuç solcu ve sapık, münevverleri ideolojik kamplara ve memleketi siyasi husumet saflarına bölmek sayesinde yalan, iftira, hakaret ve tecavüzlerini millete karşı çevirmek suretiyle çok büyük bir tahribat yaptılar. Bu çılgınlık manzarası karşısında, meşhur Rus fizyoloji âlini **Pavlof**'un, Bolşevik ihtilâlini ve kıtâlnı kasdederek, ferdler gibi bazen cemiyetlerin de kudurabileceğine dair teşhis hükmünü hatılamamak mümkün değildir. Garibdir, ki dünya tarihinde, Anayasanın ihlali dâvası ile, ilk defa olarak, bir iktidar Meclisi, Cumhurreisi ve bütün ileri gelenleri ile mahkûm veya idam edilen bir memlekette Anayasa, Büyük Millet Meclisi ve Devlete karşı girişilen bu tehdid ve tecavüzler cezasız ve takibsiz kalmış; millî emniyet ve iktisadî hayat ta sarsılmıştır. Bu durumda Türkiyede bir hükûmetin mevcut olup olmadığı suali ciddiyetle sorulmuştur. Nitekim en ibtidâî devirlerde bile hükûmetlerin ilk vazifesi milletin emniyetini ve memleketin asayişini sağlamak değil mi idi? Bu sebeple bu Donkişotların nereden cesaret aldığı ve bu cürüm ve kabadayılıkların nasıl takibsiz kaldığı meseleleri karanlıkta bırakılmıştır.

Solcu cephe bu cidale devam ederken, dış matbuatta kendilerini destekleyen yazrıları da silâh olarak kullandılar ve milleti bu vasıta ile de tehdide kalkıştılar; şaşkına

çevirmeğe ve yalnızlığa mahkûm etmeğe uğraştılar. Aslında bu ecnebi yazarların kendi ideal arkadaşları olduğu veya gaflet içinde bulunduğu muhakkak ise de bu yazılardan çoğunun menşei de yine keşdileri idi. Fakat memleketleri için, millî irade karşısında gülünç mevkie düşmek istemeyen veya cesareti olmayan bu yabancı mahlûklar Türkiye için, «**ilerici aydınlar**» ve **zinde kuvvetler**» safsatalarını kaygısızca benimserlerken kendi meslekdaşlarının Türkiye hakkında yazdıkları doğru ve ciddi yazılarından utanmadılar.

Solcu ve müttefikleri, bir zamanlar da, Türk - Amerikan dostluğunu ve devletin otoritesini sarsmak maksadıyla, hükûmetin memleketi ve milletin namusunu Amerikan yardımına sattığına dair kaba bir propagandayı Türk köylerine kadar götürmüştüler. Birinci Cihan Harbinden önce Rusya, Şarkî Avrupa memleketleri ve hatta bizzat Amerika nasıl İngiliz ve Fransız sermayesiyle sanayilerini kurmuş idilerse İkinci Cihan Harbinden sonra Amerika ve başka milletlerarası sermayeler yatırım bölgeleri bulmak ve bu bölgeler de bu sayede kalkınmak yollarını aramakta aynı şekilde karşılıklı menfaat sağlıyorlardı. Bu propagandaların, her memlekette daha kuvvetli, olarak Türkiyede mevcut bulunan Amerika dostluğunu bir hayli hırpaladığı muhakkaktır. Fakat bu netice üzerinde onlar kadar Amerika-lıların hatalarına ve hususiyle Türkiyede solcu ve kozmopolit muhitlerle münasebette bulunmalarına da dikkat etmek yerinde olur.

Türkiyede milletin haysiyetine ve devletin kudsiyetine karşı girişilen bu âdi saldırıların ilk defa **vuku** bulması maneviyat buhranının ne derece ağırlaştığına ve solcuların siyasi hava ve müttefiklerinden ne derece faydalandıklarına güzel misallerden biridir. Halbuki

meşhur İngiliz tarih felsefecisi **A. Toynbee**, daha dün, Carbda İngilizleri, Şarkda da Türkleri, ciddi-yet, vakar ve ağırbaşlılıkla mütalea ederken her iki milletin bu yüksek karakterlerini, halkı olarak, onların d ü n y a h â k i m i y e t l e r i ile ilgili buluyordu. Nitekim, İslâmdan önce Türk Hakanları, başka kavmlerin hükümdarlarından farklı olarak, «milletini korumak, doyurmak ve g i y d i r m e k» ten gurur duymak; İslâm deveri Türk sultanları da «Allahın evi (câmi) yanında kendilerine muhteşem bir saray yapmaktan utanmak» suretiyle Türk devletlerinin hangi ideallerle temsil edildiğini, milletin de padişahları neden «**yedi evliya kudretinde**» saydığı sebebini anlıyoruz. Türklerde devletin kudsiyeti düşüncesi de buradan geliyor. Osmanlı mefkûresini yapan «**din, devlet, mülk** (vatan) ve **millet**» gibi dört esas unsurun ikincisini devlet teşkil eder. Türk milletinin de ancak «**Hakani ve devleti olursa**» çalışabileceğine dair bir düşünce bu inanca bağlanıyor ve «**devlet baba**» tâbiri de bu kudsilikle ilgili olarak doğuyordu. Osmanlı İmparatorluğu (Türk Devleti) nun «**Ebed müddet**» olduğu inancı da bu mefkûrenin bir ifadesi idi. Türkiyede hâkûmetlerin kötü idarelerine ve bazen de zulma varan hatalarına karşı bir millî ayaklanmanın olmaması dolayısıyla yanlış ve cesaret kırıcı kanaatlara rastlamak mümkündür. Bu, asırlarca hüküm sürmüş bir devlet telâkkisi ve millî karakter ile alâkalı bir mesele olup millet tarafından muvakkat sayılmakta ve millet, devletine karşı ağır ve ihtiyatlı hareket etmektedir. Osmanlı İmparatorluğu zamanında Anadoluda vukubulmuş bazı isyanları padişaha ve devlete karşı sanmak ta hatadır; bunlar sadece devletin memurlarına ve mütegalibeye karşıdır; başkası akla

gelmez en büyük cürümdür. Esasen Türklere cihan hâkimiyeti sağlayan manevi âmillerin başında da bu devlet anlayışı gelir. Kellesi tehlikede olan eski Osmanlı paşalarının düşmana sığındığı Tanzimat İnkılapçılarına kadar görülmüş değildi.

Devleti sınıf mücadeleleri ile ele geçiremeyeceğini anlayan solcu ajanların, kültür, ahlâk ve mefkûre buhranlarını kamçıladıktan sonra faaliyetlerini siyaset sahasında toplamaları sebebi budur. Her memlekette olduğu gibi memleketimizde de silâhlarını hükûmete karşı çevirmesi tabii olan solcular, bu nihaî hedefi kaybetmemekle beraber, Türkiyede ilk defa olarak, zayıf bir hükûmeti kuvvetli bir millî irade ile çarpıştırmak maksadıyla Hükûmet tarafından gözükiip millete karşı saldırmaktadırlar. Bozuk politikacıları müttefik yaparak gayelerine daha kolay varacaklarını düşünen bu eski hürriyet kahramanlarının evvelce bir siyasi mahkûm için kıyameti koparıırken, bu sefer, eski mebusların tahliyesi münasebetile Meclîş ve millî iradeye karşı insafsızca ve edepsizce direnmeleri ve hatta kargaşalıklar çıkarmaları sebebi de bu günkü şartlara uygun bu taktikleridir. Bununla beraber bu kuvveti nereden aldıkları suali altında daha acı bir gerçek te aranmalıdır. Bu da solcuların siyasî gerginlik ve husumetleri nasıl yaratıtları ve nasıl istismar ettikleri hakkında ibret verici bir hâdisedir. Onlar bu mücadeleleri ile devleti ele geçirmek hedeflerine doğru giderken de yüksek mevki-lerde hüviyeti gizli hâmileler bulmak veya onları oralara çıkarmak suretiyle iki taraflı gayretlerini bırakmış değillerdir.

Solcuların kuvveti rol oynayınca da bir takım yarı münevverleri ve politikacıları da dâvalarına müttefik yapmışlardır. Gerçekten millî itimadı kaybeden, ihtiras

ve menfaatlerinin kurbanı olan bu budalaların, solcuların yardımını kazanmak için sosyalizm modasına kapılmaları, Köy Enstitüsü ve uydurma Türkçe idealine (!) saplanmaları, din müesseselerine saldırmaları ve «gerici ve ilerici» kelimelerini hezeyan nutuklarına katmaları şart idi ve öyle olmaktadır. Bu sebeple de korktukları millî iradede kurtulmak için münevverlerin hâkimiyetinden bahsetmekte ve demokrasinin kifayetsizliğinden açık veya kapalı dem vurmaktadırlar. Yüksek politika yaptığını vehmeden bu budalalar hakikatte sol diktatörlüğe hizmet etmekle de ihtiraslarının kurbanı olacaklarını kavramaktan âcizdirler. Bu imanı zayıf, görüşü dar kafaların bir kısmı da, **Rusların zafer** arifesinde, kommünistlere yaranmak ve yaklaşmak açığözlülüğü ile hareket etmişler ve neticede bu hareketlerinin kurbanı olarak sahneden çekilmişlerdir. Böylece mâneviyat buhranının bu süpürüntüleri dün milleti «seçmesini bilmeyen kaskeliler» adıyla tahkîr ederken bugün de aynı kasketliler namına **sosyalist** heyecanlara ve sol diktatörlüğe medhiyeler yazarak tenakuzlarını ve niyetlerini açığa vuruyorlar.

VII. DEMOKRASİ ve SOSYALİZM MODASI

Türkiyede, demokratik hareketler başladığı zaman, çok defa açıkça itiraf edilmemekle beraber, yüzde yetmiş okur-yazar olmayan bu memlekette demokrasi tecrübesine girişmenin beyhude olduğuna dair bir kanaat ta vardı. Bu kanaat yalnız tek parti mensuplarına mahsus ilmayup bir kısım münevverler arasında da mevcut idi. Nitekim Birleşmiş Milletlerin doğuşu arifesinde bile mesul devlet adamları bizim rejimimizin üstünlüğünü överken dünyanın tek parti idaremize hayran (!) kaldığını belirtmek gafletini dahi gösteriyorlardı. Birleşmiş Milletlere girmek ve siyasi yalnızlıktan kurtulmak maksadıyla süratle bu görüş terkedildi ve demokrasiye gidildi ise de demokrasi için şartların müsait olmadığı fısıltısı devam ediyordu. Türkiyede okur-yazar nisbeti bu olmakla ve demokrasinin müesseseleri ve ananesi mevcut bulunmakla beraber Türkler, ileri Avrupa memleketlerine nazaran daha demokratik bir içtimaî bünyeye, kuvvetli bir millî devlet şuûruna ve daha başka hasletleriyle demokrasi babında onlarla kıyaslanacak mânevî imkânlarla sahip bulunuyorlardı. Nitekim Türk milleti, beş büyük seçimde gösterdiği alâka ve kaabiliyete, Garb memleketleriyle ölçülecek bir seviyede olduğunu meydana koymuştur. Hattâ Türk halkı, re'yunin devletin kaderi üzerindeki ehemmiyetini düşünerek, cidden büyük fedakârlıklara katlanmış; ağır baskılara dayanmıştır.

Bu duruma rağmen demokrasiden şikâyetler, yine onu dejenere etmeğe çalışan kültür,

ahlâk ve mefkûre bakımından kifayetsiz münevverlere aittir. Halbuki, siyasî sarsıntılara ve bazı kötü belirtilere rağmen, milletin demokrasi vâdisinde olduğu merhale ve kazandığı muvaffakiyetler cidden çok büyüktür. Gerçekten demokrasi milletçe o kadar benimsenmiştir, ki solcuların ve siyasî müttefiklerinin onu ve milleti itham ederek yıkma gayretleri iflasa mahkûmdur. Nitekim Türk milleti tecrübesile, jandarma süngüsünden, tahsildar kırbacından ve memur tahakkümünden ancak demokrasi sayesinde kurtulduğunu, yalnız alıcı sıfatıyla köye giden hükûmetin, artık oraya yol, su, fabrika, baraj, liman, hastahane, iş, ekmek ve para götürdüğünü ve bunun da kendi iradesi sayesinde olduğunu öyle müdriktir, ki hürriyeti ve nisbî refahı tattıran bu unutulmaz tecrübeden sonra demokrasi aleyhinde bir telkine kalkışmak millet nazarında sadece bir cinnet veya komedi ifade eder. Hele milletin medeniyet yolunda kazandığı bu ileri hamlelerini «gerilik» ile karıştırmak ise millette, bir kara veya kızıl kuvvet karşısında bulunduğu kanaatım, sarsılmaz bir dereceye yükseltmiştir. Bu durum, Türkiyede demokrasinin karşılaştığı başlıca zorluğun, halktan değil, mânen kifayetsiz olan münevverlerin, matbuat ve siyaset sahalarını, ifsadından geldiğini meydana koymuştur.

Dünün hürriyet ve demokrasi kahramanı bu sapıklar bugün bunlara karşı savaşırken hakikî maksatlarını açığa vurmakta, sosyalist diktaörlük kapılarını açmağa yeltenmektedirler. Onlar günlük yazıları, sözde ilmi toplantıları ve beyanları ile Türkiyenin ancak ciddi bir devletçilik veya sosyalizmle kalkınabileceği propagandasına kapılmakla da sosyalist bir diktatörlük yani kommünist bir idare hevesinde olduklarını ilân ve if-

şadan aldırmamakta; daha doğrusu siyasî havadan ve bozuk müttefiklerinden faydalanarak umumî efkârı alıştırmaya uğraşmaktadırlar. Nitekim mahud bir derginin **Merx** ve **Lenin**'in ihtilalcı sosyalizmine saplandığını yazan bir İngiliz gazetesinin makalesi bu dergide aynen iktibas edilirken bu hüviyetlerini gizlemedikleri görülmüştür. Esasen bütün yazıları da bu mahiyette idi. Fakültelerde sosyalist ve bazen de devrimci dernek ve toplantılarda, hattâ devlet radyosunda sol ve cebri diktatörlüğün medhiyesi yapılırken hem hüviyetlerini meydana koymakta ve hem de açıktan bir propaganda-ya geçilmiş bulunmaktadır. Millî bünyenin hassasiyetine ve Kommünizmin kanunla yasak edilmesine rağmen bu suçların nasıl takibsiz kaldığı ve bu kanunların neden hâla mevcut olduğu sebepleri bir türlü anlaşılamamıştır. Bazı ahvalde mikroskopla suç arayan ve milliyetçi - maneviyatçı unsurlara hiçbir müsamaha tanımayan bir hükûmetin hangi düşünce ile bu cürümleri takipsiz bıraktığı karanlık kalmıştır. Halbuki Kommünizme kanunla yasak koymayan memleketlerde kommünistler devletin emniyeti, millî irade ve Meclise karşı bu türlü tehdid ve tecavüzlere cesaret edemezler; kanunlara çarparlar. Esasen tehlike veya suç, bir fikir olarak, bizzat Kommünizmin mevcudiyetine değil onun ve yardımcılarının gayrimeşrû faaliyetlerine aittir. Zira gayri meşrû yollara sapmadıkça bozuk veya sağlam her fikir muhteremdir. Bu durumda bazan Türkiyede Kommünizmi yasak eden kanunlar ve hattâ Anayasa da ihlal edilmiş veya hükümsüz bırakılmıştır. Böylece artık memleketimizde bir fikir hürriyeti değil bir fikir anarşisi vardır ve Kommünizm milliyetçilikten daha fazla bir hürriyete sahiptir.

Bu açık propaganda ve gayretlere rağmen solcular yine de çok defa faaliyetlerini maskelemekte ve sosya-

lizm tâbirinin, mutedil devletçilikten Kommünizme kadar uzayan, geniş mânasından faydalanmaktadırlar. Öyle ki Türkiyede mutedil sosyalizme taraftar bir fikir cereyanı veya tarafdarlarının mevcut olup olmadığı bahis mevzuudur. Solcular eski Anayasada inkılabcılığ ı milliyetçiliğ e karşı nasıl istismar etmişlerse bugün de kendi tesirleri gözüken «sosyal devlet» mefhumunu ve mülkiyeti kayıtlayıcı bazı maddeleri öylece kendi düşüncelerine göre kullanmaktadırlar. Esasen «sosyal devlet» tabirinin ciddî ve solculara yaramaktan başka bir manâsı yoktur. Bu müphemiyet sayesinde de bir çok yarı aydınları sosyalizm modasına kaptırmışlardır. Hattâ bir takım fikir yoksulları sırf bir düşünce sahibi olduklarını gösterebilmek için bu modaya düşmüş ve sapık fikirlerin kurbanı olmuştur. Nitekim solcular sosyalizm ve «ilerici» kelimelerini istismar ederken, kendi anlayışlarına göre, inkilaba aşısı solcu bir mâna vermek cesaretini de göstermekten geri kalmıyorlar.

Medeniyetin doğuşu ve yükselişinde hürriyet, mülkiyet ve serbest teşebbüsün esas olduğu tarihî ve ilmî bir hakikat olmakla beraber XIX ve XX inci asırlarda gelişen Sosyalizmi haksız bulmak ta doğru değildir. Gerçekten medeniyetin haşmet ve cazibesine rağmen onun insanların saadetine bir vasıta olduğu ve gayesinin yüksek sınıf veya «insan üstü» yaratmaktan ibaret bulunmadığı da muhakkaktır. Bu sebeple medeniyetin yükselmesi hesabına da olsa büyük kitlelerin sefaletine seyirci kalmak, doymayan materyalist kapitalizmin işçileri ve köylüyü ezmesine ve sefalet üstünde bir sefahat hayatı kurmasına meydan vermek te insanlığa, adalete ve dolayısıyla hakikî medeniyete aykırı idi. Nitekim Selçuk ve Osmanlı Türkleri Mirî top-

rak rejimi sayesinde esir ve sefil kütüphelerin türemesine meydan vermemişler; ahenkli - muvazeneli bir cemi-yet ve medeniyet kurmakla bir çok kavimlere nazaran daha üstün bir tarihî vazifeyi başarmışlardır. XIX un-cu asır Avrupasında dev haline gelen sanayi ve kapita-lizm materyalist hüviyetile işçileri ve köylüleri sefalet-te bırakırken ve buna mukabil yine aynı materyalist temel üzerinde kurulan işçi ve sosyalist teşekküllerin amansız bir mücadelesile karşılaşmıştır. Garibdir, ki Türkiyenin içtimâî ve iktisadî bünyesini anlayamamış bazı sözde sosyalistler, Tanzimatçıları daha XIX uncu asırda sosyalizmi kabul etmediklerinden dolayı hatalı bulmuşlar ve böylece de fikir bakımından ne kadar yoksul olduklarını meydana koymuşlardır.

Avrupada başlayan sosyalist mücadeleler bugün nihayet devletin sosyal adalet tedbirleri sayesinde ve-ya hürriyet, mülkiyet ve serbest teşebbüse bağlı mü-tedil sosyalist partilerin gelişmesiyle son bulmuş; ka-pitalist -işçi sınıfları arasında bir anlaşma hasıl olmuş ve içtimâî ahenk te kurulmuştur. Böylece emeğinin karşılığını alan işçiler artık patronun devlet olmasını düşünmemekte, hatta devlet yerine şahısla anlaşma, hür-riyete ve hattâ fabrikalara hissedar olarak sahip olma dolayısıyla de ferdi, mesuliyeti gözükmeyen devlete ter-cih etmektedirler. Devlet mekanizmasının ataleti ve ve-rimsizliğin zaten bugün mütearife olarak kavranılmış-tır. Bu sebeple, Marx'ın kehanetlerine aykırı olarak, Kommünizm sanayi ve medeniyeti ileri ülkelerde iti-barını ve iktidar ümitlerini kaybetmiş; bu tahakküm ve zulüm rejimi geri memleketlere musallat olmuştur.

Türkiyede, bu geri memleketlerden farklı olarak, toprak aristokrasisi ve esir köylü kütüpheleri bulunmadığı ve kapitalizm ile işçi sınıfı henüz teşekküle başladığı

için sosyalizm ciddî bir ihtiyaca cevap veremeyecek ve bir modadan ileri gidemeyecektir. Esasen Avrupadaki tecrübelerle göre de bu iki sınıf arasında başlayacak bir mücadeleyi devletin âdilâne tedbirleri ile önlemek kabildir. Bu durumda matlub olan m u t e d i l b i r s o s y a l i z m ise bunun da hangi ihtiyacı karşılayacağı suali cevapsız kalmıştır. Bizim solcuların Kommünizmden başka bir sosyalizmi kasdettiklerine dair de hiçbir işaret yoktur. Gerçekten onların, işçi ve fakirleri aldatmak suretile, ileri sürdükleri **sosyalizm** hakikatte Kommünizmin kendisidir. Türkiyede Kommünizm ise kendine mahsus bir fikir olmaktan ziyade vatanın felâketi hesabına ücreti alınmış bir hiyanettir.

Bugün cihanşumûl bir fesad halini alan **Kommünizm** tarihde de mevcut idi. İslâmdan önce İran **Sasani** İmparatorluğunda meydana çıkan **Mezdek**, içtimai sınıf tezdalarını kaldırmak maksadıyla, mülkiyette ve ailede iştiraki kabûl eden bir din meydana getirmiş; **Şah Kavâd** (Kubâd) da asilzadelerin nüfuzunu kırmak ve kendi kudretini artırmak için onun kuvvetinden faydalanmağa çalışdı; fakat bu manevra ile de tah-tını kaybetti. İran İmparatorluğu tam yirmi yıl kommünist zulmü ve anarşisi içinde kaldı. Nihayet **âdil** sıfatını kazanan **Nûşîrevân**, Türklerin yardımını ile, bu kommünist hareketini temizledi. Fakat, onun mensupları sonradan İslâm dünyasında da bir çok kommünist fesadı çıkarmağa muvaffak oldu. Selçuk veziri **Nîzam ül-mülk** Sultan **Melikşaha** verdiği raporunda (**Siyâset-nâmede**), tamamiyle bugünkü kommünizmin gaye ve metodlarına uygun hareketlerde bulunan **Batınîler** hakkında: «Ey Cihan padişahı! onlar Peygamber evlâdı dâvâsını gütmüş gözüken sahtekârlardır; halkı avlamak peşindedirler. Bunların gayesi İslâmiyeti or-

tadan kaldırmaktır. Hiçbir kimseye merhametleri yoktur ve kâfirlerden daha fenadırlar. Onların, büyük ve mümtaz insanları kuyulara attıkları, davul selerinin ortalığı cınlattığı ve cinayetlerini tam âşikâre vurdukları zaman benim bu sözlerim hatırlanacaktır,» ifadesile bu tehlikeyi meydana koymuş ve sözlerinin doğruluğuna tam bir imanla devri uyarmağa çalışmıştır. Gerçekten de **Batıniler** önce onu, sonra da bir çok büyük devlet ve din adamını öldürerek dehşet saçmışlardır. Haçlılarla işbirliği yapmışlar; Selçuk devletlerini çok müşkil durumlara sokmuşlar ve hatta bir kısım devlet adamlarını da kendilerine gizli ajan yapmışlardır. Öyle ki Nizam ül-mülkün görüşleri gerçekleşikten sonra bu fesad hareketi bir kaç asır Türk ve İslâm dünyasının belası olmuştur. Avrupa dillerinde kanlı, kaatil mânasında kullanılan «assassin» kelimesinin bunların adından (**Haşîşîyyûn**) türemesi dikkata şayandır. Filhakika İslâm düşmanlığında Haçlılarla müttefik oldukları halde **Batınilerin** Avrupada bile ne kadar korkunç tanındıklarını bu kelime çok belîğ bir şekilde ifade eder. Bugün de ihtiras ve menfaatleri için modern **Kavadlık** mevkiinde bulunanlara karşı Melikşah ve Nizam ül-mülk gibi büyük devlet adamlarına ihtiyaç vardır.

VIII — HÜRRİYET ve KOMMÜNİZM

Tarihin en büyük zulüm ve cinayet teşkilâtı olan Kommünizm, önce milliyet duygularına yenilmiş; din ve mukaddesat hislerini yıkamamış; şimdi de içtimai kanunların zoru ile nisbî bir hürriyet ve mülkiyet haklarını kabule yönelmiştir. Hele burjuva cemiyetin temeli ve bu cemiyete ait bütün «hastalıklar» ın sebebi sayarak yıkmaya çalıştıkları aileye daha başlangıçta mağlub olmaları kommünizmin iflasını çoktan ilân etmişti. Millî duyguları süratle benimseyen, o sâye-de mevcudiyetini muhafazaya uğraşan ve böylece de kendi materyalist prensiplerile tenakuza düşen Kommünizm henüz dine karşı böyle bir teslimiyete razı olmamış ve onunla mücadelesine son vermemiş ise de 40 yıllık tahrib faaliyetlerine rağmen harpde mâbedleri açmak suretiyle «afyon» saydığı bu büyük kudretten faydalanmak zorunda kalmış; itiraf etmemekle beraber ona da mağlub olduğunu veya olacağını açığa vurmuştur. Nitekim işçiler arasında hürâfelerle karışık yeni inanışlar meydana çıkarak beşerî din duyguları başka şekiller almıştır, ki Bolşevikler şimdi de bu hürâfelerin oynadığı olarak onları yıkmakla meşguldurlar. Gagarin'lerin fezâda Allahı göremediklerini ilân etmeleri ise Kommünizmin ne kadar kaba ve budalaca metodların kurbanı olduğuna en bariz bir delildir. Böylece bu dehşet tecrübesi hürriyet, mülkiyet, din ve milliyet duygularının tabîî ve yenilmez olduğunu iddia edilen iktisadî imkânlar bahşedilse ve yeni bir içtimai nizam kurulsa bile artık işçi sınıflarının dahi bu

duygu ve haklardan vazgeçemeyeceğini isbat etmiş ve Kommünizmin akıbeti de görülmüştür.

Kommünizmin içtimaî sınıfları kaldırma teşebbüsü ise zaten tersine bir netice ile muvaffakiyetsizliğe uğramıştır. Nitekim ihtida eden eski meşhur kommünistlerden sonra da, son olarak, **M. Cilas**, namuslu bir insan sıfatıyla, bâtil yolu bırakmış ve Kommünist sınıfların tasvirini yaparken, yine onların tabiriyle, **ezen ve ezilen** yeni içtimaî sınıfların teşekkül ettiğini meydana koymuştur. Gerçi Rusyada eski kapitalist ve burjuva sınıf yok edilmiştir; amma onun yerine devlet kapitalizmine dayanan ve mülkiyet haklarının verdiği bir hayatı sağlayan bir sınıf meydana gelmiştir, ki rejimin dayanağı olan bu sınıf Kommünist Partisi ve ordu mensuplarından, idareci, ilim ve teknik adamlarından mürekkep olup imha edilen eski aristokrasi ve burjuvazının yerini almış; cemiyetin temelinde bulunan işçi ve köylü kütleleri ise eski mevkilerinde kalmışlar; buna mukabil de hürriyetlerini, dinlerini ve bazen de hayat emniyetlerini kaybetmişlerdir. Kommünizm kendi zulüm makinesini işletebilmek için de yarattığı bu yüksek sınıfı mümkün merteye memnun etmeğe çalışmakta ve onu cürümlerine ortak yapmaktadır. Bugün Rusyada hürriyetin doğmasına engel de devlete hâkim olan, kendi mesuliyetini ve karşılaştacağı tehlikeleri kavrayan bu sınıftan gelmektedir. Bu sebeple **Stalini** telin ile başlayan yumuşama devresinde mesuliyeti ona yüklemekle meselenin içinden çıkılamamış ve daha fazla hürriyetin bu sınıfı da şilip süpüreceği endişesi onu mukavemete mecbur etmiş; böylece de henüz yüze çıkamayan gizli bir mücadele başlamıştır. İşte Kommünizmin kaderi bu mücadelenin gelişmesine bağlıdır. Bugün Türkiyede demokrasinin karşısına çıkan ve millî ira-

deyi köstekleyen unsurların endişesi de buna benzenmektedir.

Kommünist ülkelerde cemiyetlerin yıkılması ve kütlelerin ezilmesi hesabına elde edilen muvaffakiyetler o kadar mahduttur, ki hürriyet rejimleri iktisadî kalkınmada bile sosyalizme üstün olduğunu isbat etmiştir. Bunun göze çarpan en güzel örneğini de bugünkü iki Almanya arasındaki muazzam fark teşkil eder. Hatta Alman iktisadî kalkınma ve mü'cizesinde birinci mevkii işgal eden iktisat nazırı Profesör Erhard hürriyet nizamını, haklı olarak, müdafaa ederken yalnız sert veya mutedil sosyalizme değil onun uzun vâdeli plânlamalara bile üstün olduğunu; zira bu müdahalelerin dahi iktisadî gelişmelerin muhtaç olduğu seyyaliyet ve serbestiyi ihlal eylediğini izah eylemiştir. Bu durumda Rusyada görülen bazı teknik terakkileri Kommünizmin bir muvaffakiyeti saymak doğru değildir. Gerçekten bu ülkenin sahip olduğu büyük imkânlar, 200 milyonluk kütlelerin 40 yıl esir olarak çalıştırılması, kendisinde esasen mevcut olan ilim kadrosu, Rusyaya sevk edilen Alman âlimleri ve nihayet milletlerarası Kommünist şebekenin mezbûhane gayretleri bu teknik keşiflerin sebebinin meydana koymakta ve muvaffakiyetin Kommünizme değil bu unsurlara ait olduğunu göstermektedir. Nitekim Rusyanın harb içinde Alman tekniği karşısında göze çarpan za'fı ve mukavemetsizliği, ve ancak Amerikan yardımı ile bir müdafaa savaşı yapacak hâle gelmesi bu hususu izah eder bir keyfiyettir. Bir âlimin dediği gibi Kommünizm makinesi Rus devletini kuvvetlendirdiği nisbette Rus cemiyetini de çökertmekte ve ancak devlet kuvveti ile ayakta durmaktadır. Esasen bütün diktatörlükler gibi ve tabiatıyla hepsinden daha

müdhiş bir tahrib makinesi olan Kommünizm, zahirî kudretine rağmen, yıktığı içtimai ve manevî kıymetlerle birlikte çökmeğe namzeddir. Eski Mısırda akli hayrete düşüren Ehlâmların mevcudiyeti nasıl bir zulüm eseri ise ve Mısır medeniyetinin eski Yunan medeniyetine üstünlüğüne bir delil teşkil etmezse milletlerin felâketine mal olan bazı Rus keşifleri de Avrupa medeniyeti karşısında aynı mahiyettedir. Bununla beraber Rusyanın teknik bakımdan da hür dünya ile boy ölçüşmesi iddia edilememiş ve kommünistler daima istikbalde Aemirakaya yetişmeyi bir ideal olarak ileri sürmüşlerdir.

Sosyalizmin mutedil bir derecede Mısır, Cezayir gibi bazı geri memleketlerde revac bulması onun yayılma kudreti ve cazibesiyle değil bu memleketlerin içtimai bünyeleriyle ilgilidir. Filhakika, ihtilâlden öncesi Rusya gibi, Mısırda da çok küçük ve sefih bir zengin sınıf ile esir ve sefil halk kütleleri arasında mevcut korkunç bir içtimai uçurum bu ifrattan sosyalizm ifratına geçişe sebep olmuştur. Mısır inkılabçıları memleketi, istiklâline kavuştururken milleti de esaretten ve bu zümrenin tahakkümünden kurtarmağa mecbur idi. Fakat Mısır, geri bir memleket olarak, içtimai adaleti sağlamağa çalışacak yerde, çeşitli sol tesirlerin baskısı ile, dozu kaçırmış; mülkiyet ve serbest teşebbüse lüzumundan fazla tahdidler kovan bir sosyalizme saplanmış, ki zamanla içtimai zaruretler bu ifratı da törpüleyecek ve itidal yolu bulunacaktır. Cezayirde de memleketin servet ve sermayesini elinde tutan küçük bir Avrupalı zümre ile fakir Cezayir halkının karşılaşması sosyalizmi Cezayir liderlerine de câzib kılmıştır.

Türkiye, tarihinden miras aldığı içtimai bünyesi bu kadar sağlam ve ahenkli olduğuna, henüz başlangıç-

ta bulunan kapitalizm ve **proletariat** münasebetlerinde bir uçuruma meydan vermemek için devletin önünde bunca tecrübeler durduğuna göre Kommünizm değil türlü şekilleri ile bir sosyalizm de ancak bir şaşkınlık ifade edecek ve sadece fikirden ve manevî değerlerden mahrum münevverlerin bir hevsinden ibaret kalacaktır. Esasen daha dün kadar hususi teşebbüs koyu ve kaba bir devletçiliğin baskısında ezilmiş; memleketin iktisadî hayatı donmuş ve millet te sefalete mahkûm edilmişti. Bu sebeple de büyük iktisadî müesseseler hâlâ bir devlet işletmesi olarak çalışmakta ve devletçilik veya sosyalizme mahsus beceriksizlik dolayısıyla gayrî iktisadî bir yük halinde millî serveti israf etmektedirler. Buna mukabil demokrasi sayesinde ferdî teşebbüs memleketin iktisadî hayatına nisbî bir canlılık getirmiştir. Böylece son yılların tecrübeleri bile koyu devletçilik veya sosyalizmin hüviyetini meydana koymağa kâfidir. Zaten mütedil sosyalizm ile idare olunan şimal memleketlerinde de, medenî seviye ve teşkilâtlarına rağmen, Türkiyedeki devletçilikten daha ileri gitmemişlerdir. Sosyalizmle münasebeti olmayan sosyal adalet tedbirleri ve teşkilâtı sayesinde, İngiltere, Almanya ve İsviçre gibi medenî milletler bu adaletin en güzel örneklerini vererek, ahenkli ve refahlı cemiyetler kurmuşlardır. Böylece hürriyete, mülkiyete ve manevî kıymetlere karşı hiçbir baskı koymayan bu memleketler demokrasiye bağlanmış ve sosyalist diktatörlükten kurtulmuştur. İşte Avrupada uzun müddet süren sosyal ve sosyalist mücadeleler böyle bir neticede karar kılmış, ilim ve **aklın** zaferi sağlanmıştır.

Türkiyede sadece manevî buhranın yarattığı şuursuzluktan doğan sosyalizm modası, yoksulluğa ve işsizliğe karşı devletin tahakkümünü tavsiye ederken, **haki**

katta, bu şikâyetlerin sebebinin, serbest teşebbüse ve servete değil devlete ait olduğunu görmemekte veya bunu gizlemeğe çalışmaktadır. Memleketin kalkınması için en muhtaç olduğu kaliteli işçi ve teknisyenlerin Avrupaya kaçışına sebebiyet verenlerin serbest teşebbüs erbabı değil devlet olduğunu anlamayan tek işçi de kalmamıştır. Nitekim uzun süren bir devletçilik ve diktatörlük devresinde milletimizin nasıl cansız, uyuşmuş, işsiz bir halde olduğu, sapanının ve kağnısının ızdıraplı sesi arkasında ne derece aç, çıplak ve sefil bir hayat sürdüğü, memleketin ne türlü bir yolsuzluk, karanlık içinde kıvrandığı, geri sanılan bu milletin motor sesine tekniğe ve medeniyete ne derece hasret çektiği herkesçe bilinmektedir. Demokrasinin bu nimetlerini az çok tatmış bir milletin karşısına sosyalist bir diktatörlük hevesile çıkabilmenin ne derece bir idraksizliğe delalet ettiği meydandadır. Bu durum bile memleketin nasıl bir fikir kısırlığına ve maneviyat buhranına düştüğünü göstermeğe kâfidir. Esasen özenilen sosyalizmin bir derece tutunabilmesi çok ileri bir medeniyet seviyesini gerektirdiği halde bu husus ta düşünülememiştir. Böyle bir seviye husule geldiği zamanda da artık sosyalizm bahis mevzuu olamaz.

Türkiyede her milliyetçi ve demokrat münevver sosyalizmi reddederken şüphesiz onu doğuran içtimai tezaad veya huzursuzluklara yabancı kalamaz. Gerçekten millî ve insanî duyguları normal hiçbir kimse kütlelerin sefahat kalmasına, zengin veya sermayedarların onların sırtında sefahat sürmelerine göz yumamaz. Milliyetçiliğin ve demokrasinin hakikî vasfı da zaten budur. Esasen bizce manevî değerlere düşman bir kapitalist ile bir kommünist arasında bir fark yoktur. Hattâ bunlar materyalist ve menfaatin esiri olarak vasıtalı veya ba-

zen de doğrudan doğruya Kommünizmin de âmili de-ğiller midir! Bu sebeple devletin içtimâî adalet ve yar-dım tedbirlerini alması, mülkiyeti ve serbest teşebbüsü sarsmayan ileri bir vergi sistemiyle cemiyet müvazene-sini kurması ve bilhassa gayrimeşru servet ihtiras ve kapılarını kapaması şarttır. Türkiye'nin maddileşen en mühim meselesi köylülerinin yılın çoğunu boş geçirme-si, münevver ve hususile imtiyazlı bir siyasî zümrenin de daha ziyade bu bir kaç ay çalışan köylünün sırtından geçinmesi teşkil eder. Bu durum yeni iş sahaları açılma-sını ve sanayi'nin kurulmasını zaruri kılmaktadır. Bunun-la beraber yine de asıl mesele maneviyat buhranını hal-etmeğe, ilim ve maarif müesseselerini ıslah ederek Türk kültürüne normal gelişme imkânların vermeğe; memle-keti selâmete erİştirecek kâfi derecede ilim, ihtisas adamlarına ve sağlam bir münevver kadro yetİştirmeğe bağılı kalmaktadır.

Türkiyede ve Dünyada iktisadî ve içtimâî durum yanında sosyalizmin reddine ve hattâ **merdud** sayılma-sına daha kuvvetli manevî âmiller vardır. Filhakika, hangi seviyede olursa olsun, herkes, yaratılışı icabı, hürriyet, mülkiyet, aile, din, milliyet ve insanlık gibi yüksek değer ve duygulara o derecede bağılıdır, ki sade-ce karnını doyurmak hesabına da olsa kimse bunlardan feragat edemez ve hayvanların bile azçok faydalandığı çalışmak, yemek, dinlenmek gibi huriyetlerini ve gün-lük faaliyetlerini dahi bir emir altında makineleştiren bir sosyalizme, bir esarete dayanamaz. İnsanları hay-yan terbiye eder gibi bu sosyalist hayata alıştıрмаğa zorlayan bu sistemin musallat olduğu ülkelerde hüküm süren esaret ve zulüm görüldükten veya «sosyalist cen-net» in nasıl bir cehennem olduğu anlaşıldıktan sonra artık sosyalizmin medhiyeleri de kimseyi iğfal edeme-yecektir. Eğer beşeriyetin bekası mukadder ve ilâhî

bir gazab bahis mevzuu değilse insan oğlu sosyalist diktatörlükleri yıkacak ve esaret zincirlerini kıracaktır. Sâsânîler ve Selçuklular devrinde **Mezdekiler** ve **Batınîler** gibi tarihin en teşkilâtlı şer kuvvetlerini teşkil eden K o m m ü n i z m d e temizlenecek; insanlar da hayır kuvvetlerinin yükselmesiyle azgınlaşan maddiyatçı temayüllerini tâdil edecekler; fakat hiç bir zaman azgın K o m m ü n i z m i n yerini onun gibi fakırı ezen, insanlık değerlerini unutan bir kapitalizm da alamayacaktır, içtimai adâlet yayılacak, iki ifrat itidalde anlaşacaktır.

Türkiye’de millî irâdenin tam tecellisi neticesinde bir intikam devrinin gelebileceği vehmile komünizme hizmet edildiğine de dikkati çekmek yerinde olur. Gerçekten bu vehim sâhipleri cidden samîmi iseler onlara Türk milletinin kahir ekseriyetinin arzusu olsa bile demokrasi sistemile bir intikam alınamayacağını, kanun yolu ile ihtilal yapılamayacağını ihtar etmek ve kafalarını düzeltmek lâzımdır. Gerçekten Yeni Anayasa ile 27 Mayıs hareketi kanunlaşmış olup bu Anayasa değişebilir onun dışında bir intikam alınamaz. Bu sebeple intikam vehmi tedâvi edildiği zaman hem vehim sahiplerinin huzura kavuşmasından ve hem de memleketin demokratik ve ileri bir hamle kazanmasından şüphe edilemez. Nitekim bu hususta söz hukuka değil tarihe aid olduğunu ilme ve tarihe kalmıştır.

IX. TÜRKİYENİN KADERİ

Türkiyenin, içtimaî ve demokratik bünyesi ile, sosyalizme karşı dayanıklı olduğunu belirtmiş olduktan sonra, bu yazıların başında işaret ettiğimiz üzere, yine de bir Kommünizm tehlikesi var mıdır suali ile karşılaşırız. Fakat yine izah eylediğimiz gibi Türkiyede Kommünizm tehlikesi yanlış konulan ve tersine zorlanan bir Avrupalılaşma tazyiki ile alâkalıdır. Bu suretle husule gelen derin maneviyat buhranının yetiştirdiği kültür, ahlâk ve mefkûre bakımından düşük ve şaşkın bir münevver kütle ile mevcuttur. Bu, asıl tehlikenin Kommünizmden değil, ona imkân veren bu manevî buhrandan ve onun eseri bulunan bu vasıflara sahip münevverden geldiğini gösterir. Demokrasinin inkişaf derecesi ne olursa olsun, tarihte olduğu gibi, devrimizde de millet ve medeniyetlerin kaderi yine de aydın ve seçkin zümrelerin vasıflarına göre taayyün edeceğinden bu durum endişemizi haklı göstermektedir. Kommünizme kurban giden her memleket gibi Türkiyede de bir avuç teşkilâtli bir çete teşekkül etmiştir. Bununla beraber Türkiyede böyle bir tehlikenin câhilane bir inanışa saplanmış veya satılmış bir avuç kommünistin devlete el koyabileceklerini de ifade etmek istemiyoruz. Esasen, kommünist faaliyetler âşikâre vurulsa da, bu el koyma işi açıkça vuku bulmaz. Türkiyede Kommünizmin «tenebbüt» eylediği manevî bataklık o kadar derinleşmiş ve cehalet o derece dimağları bozmuştur, ki «ilerici» avcıları derin bir taassub ve yobazlıkla Üniversiteyi «gerici» avlayan utanç verici bir sahne haline getirmiş; solcu ve devrimbazlar kendilerine mahsus bir gaza tecrübesinde muvaffak olmuşlardır. Aslında Kadeş hadisesinden çok daha ağır bir mâna taşıyan, fakat bir birini tamamlayan bu korkunç sahne kar-

şısında Üniversite ve hükümet teşkilâtının tamamıyla sessiz ve hissiz kalması tehlikenin nasıl ilerilemekte olduğuna en belirli bir işarettir. Dünyanın her memleketinde, hatta Türkiyeden daha çok ve kuvvetli bir komünist zümre ve teşkilât vardır. Lâkin Türkiyede olduğu gibi kendisine müsait böyle bir manevî bataklığa hiçbir yerde rastlanamaz.

Filhakika, ciddi bir medeniyet hamlesiyle, ilim, kültür ve ahlâk bakımından ileri bir münevver kadroya kavuşmak mümkün iken, kifayetsiz ve yanlış bir anlayışla, medeniyet ve ilerilik namına Türk milleti tersine zorlanmış; kültür kısırlığına ve derin bir maneviyat buhranına düşürülmüştür. Bu buhran içinde kültür, ahlâk, mefkûre ve mukaddesattan mahrum bırakılmış nesiller şaşkına dönmüş; şuûrünü kaybetmiş ve bu sebeple de günlük ihtiras ve menfaatlerin kurbanı olmuştur. Bu sıfatlarıyla milli itibarı da kalmayan, bir sürü politika budalası veya devrimbaz Kommünizmin ya müttefiki veya âleti haline gelmiştir. İşte Türkiyede Kommünim tehlikesi kommünistlerden değil bu cevhersiz ve düşük aydınlardan gelmektedir. Matbuatın, gülünç bir devrimbazlık şeklinde, geniş bir ölçüde solcu tesirler altında bulunması, yüksek makamlara solcuların sızması manevî çöküntüyü gün geçtikçe derinleştirmektedir. Dünyada solcular daima iktidar düşmanı ve muhalefet dostu gözükmüş iken, bugün Türkiyede, tamamıyla tersi bir durumun hasıl olması ibretle müşahade edilmesi gereken bir hâdisedir. Gerçekten Türkiyedeki solcular ile kommünist radyoları hücumlarını hep muhalefet üzerinde toplamakta ve mensuplarını «gerici, faşist ve Menderes kuyrumları» adlarla damgalar ve iktidarı da «ilerici ve memleketçi» sıfatlarıyla yükseltmeğe uğraşırken solcu faaliyetlere dair de yeni bir taktik misâli vermişlerdir. İşte bir yandan solcular, bir yandan da

millî iradenin tecellisiyle mevki ve menfaatlerinin tehlikede olduğunu düşünen bir sürü materyalist politikacı, beynelmilelci gazeteci, profesör, memur ve hatta patron siyasî bakımdan kommünistleri istismara desteklemeğe çalışırken hakikatte onların âleti olmakta ve memleketin kaderiyle oynayarak bugünkü durumun asıl mesulü ve tehlikenin âmili olmaktadır.

Türkiye eskiden büyük empyaralist devletler karşısında ve onlar tarafından «hasta adam» sıfatını almıştı. Fakat şimdi dış bir istila olmadan hasta haline sokulmuş ve şer kuvvetleri her memlekettten daha fazla teşkilâtlanmıştır.

Türkiyenin artık Milliyetçi-demokrat ve Sosyalist adlarıyla isimlendirilecek iki mücadele cephesine bölündüğünü ifade edersek bugünkü huzursuzluğun ve yarınki tehlikelerin sebeplerini açığa vurmuş oluruz. Türk tarihinde ilk defa zuhur eden bu mefkûre parçalanması ve buhran milletimizin kaderini tâyin edecek bir ehemmiyet kazanmıştır. Milliyetçi veya vatanseverler bu hayatî mücadelede mefkûrelerine akli selimlerine, ilmî hakikatlere ve millî iradeye dayanmaktan başka maddî bir kuvvete sahip değillerdir. Millet, kütle halinde, bu cephede bulunmakla beraber, demokratik vazifesi dışında, efkâr ve temayülünü re'yiyle belirtmekten başka aktif bir rol almış değildir. Lâkin o ilerilik, demokrasi ve sosyalizm namına oynanan trjedi ve komediler sayesinde kamçılanan ızdırabı ve uyanan millî şuûru ile hâdiselerin gelişmesini takib etmekte ve kaderini çezeceği günü beklemektedir.

Kuvvetini hakdan ve halktan alan ve bu sebeple de teşkilâtsiz bulunan bu millî cephe karşısında solcu ve devrimbaz ise bu ana temellerden tamamiyle mah-

rumdurlar Buna mukabil yurd içi ve dışı bir çok teşekküllerden, sermayedarlardan ve neşir vasıtalarından kuvvet almakta ve teşkilâtlı bir cephe haline gelmiş bulunmaktadır. İlim, hakikat ve millet karşısında bu küçük zümrenin dünyada ve Türk tarihinde misli görülmemiş bir buhran ve taassub yaratabilmesi onun bu kuvvet kaynakları ve memlekette gittikçe artan bir kültür sükûtu ile mümkün olmaktadır. Öyle ki «ilerilik» veya «devrimcilik» namına şahlanan bu taassub hiçbir fikir nizamına dayanmamakta ve en hayatî millî meselelerin tedkik ve münakaşasına bile hürriyet tanımayan bir kara kuvvet halini almaktadır. Tarihte misli görülmeyen bu taassub mevcut oldukça, hür ilmî düşünceye ve müsamahaya varılmadıkça Türkiyenin ilerilemesi değil yaşaması bile güçtür. Çok defa resmî makamları ve sözde ilim adamlarını da içine alan bu yeni taassub imansızdır; ebedî kıymetlere düşmandır, fakat kendine mahsus dogma'ları vardır. Allahla cidal edebilmek için de putlar yaratmıştır. İlme ve aklı selime meydan okumakta, bununla beraber hakikat karşısında mugalataya sapmakla veya kaçmakla ve hatta bu mücadele emeğini bazen menfaat ve mevki ile mübadele etmekle de samimiyetsizliğini göstermektedir. Müdafaada değil tecavüzdedir. Yirminci asır ortasında beliren ve tarihte misli görülmeyen bu taassubun eskilerinden farkı da bu vasıflarından gelir. Hiçbir îman sistemine dayanmadığı için de sadece yıkıcıdır. Bu sebeple de inkılab yerine devrimciliği kabul etmiş ve devrimbaz olmuştur. Memleketin manevî havasını bozan ve boğan «serseri» fikirlerle en ilmî ve millî meseleleri münakaşaya hürriyet tanımayan bu kara kuvvet, «ilerilik» ve «devrimcilik» namına, yobazlıkla mücadele ettiği iddiası ile, en dehşet verici bir yobazlığın mümessili olmuştur. Böylece Türkiyede ilim, kültür ve aklı se-

lim fi'len itibarını kaybetmiş, cehalet ve fesad üzerine dayanan bir tassub saltanatını kurmuştur.

Bu taassub ve savaş cephesinin teşekkülü neticesinde Türk milletinin bir varlık ve yokluk mücadelesile karşılaşmış bulunduğundan şüphe edilemez. Çünkü bir milletin varlığı, birliği ve bekasını sağlayan Allah, dinî ve millî mukaddesat, ahlâk ve mefkûre, tarih şuûru, din, dil, edebiyat birliği ortadan kalktığı veya bu birleştirici millî ve insanî değerler yok olduğu takdirde bir milletin varlığını düşünmek imkânsızdır. Böylece tarihin büyük bir milleti, onu vücuda getiren bütün bu unsurları yıkma gayretiyle, parçalara, zümrelere ve sonunda ferdlere bölünmekte, inhilal etmek tehlikesi ile karşılaştırılmıştır. Milletin tarifi ve tarihinde yok olmuş milletlerin misâli tehlikenin asla mübalâğa edilmediğini ve gözümüzün önünde tarihin en korkunç barbarlığından birinin cereyan ettiğini meydana koymaktadır. Öyle ki tarih bir milletin kendi evladları taarfından cehalet, gaflet, taassub, cinnet ve hiyanet yoluyla imha edildiğine dair bir misâl kaydetmez. Hattâ Rusların Asya Türklerini temsil etme ve ortadan kaldırma gayretleri bile bundan daha tehlikeli sayılmaz. Zira bu ana beşerî kıymetler var oldukça milletlerin asırlarca yabancı istilalarına karşı varlıklarını muhafaza ettikleri, Kommünizmin bile en dehşet verici metodlarla milletleri yok edemediği görülmüştür. Lâkin bu birleştirici millî ve insanî değerler yok olunca bir millet yabancı istilasına lüzum kalmadan da dağılmağa mahkûm olur. Esasen birleştirici kıymetler sarsıldıktan veya yok olduktan sonra millî birlik ve devlet mefhumlarının da bir mânası kalmaz. Millî bünyeleri, kültürleri ve siyasî birlikleri zayıf milletler bu birleştirici kıymetler peşinde koşar ve bunları işlemeğe çalışırken Türkiyede bütün manevî kıymetlerin, kültür mi-

rasının imha gayretleriyle karşılaşması cidden cehalet, cinnet gaflet veya hiyanet kelimelerinden başka bir sıfatla ifâde edilemez. Zira büyük bir milletin bir yok olma tehlikesi ile karşılaştığına, daha dün istiklâlini kazanan küçük ve esir milletlerin ilim, kültür ve siyaset sahalarında bizi geçtiğine dair maddî misâller ortada bulunduktan sonra bâtil bir yolda ısrarı artık başka türlü izaha imkân yoktur.

Böylece sebebi ne olursa olsun, millete rehberlik mevkiinde bulunan Türk münevverî vahim bir hastalığa tutulmuş ve bu sebeple de memleket tehlikeye mâruz kalmıştır. Esasen bu yazılarımızla Kommünizmin kaynaklarına giderken bu vesile ve misâl ile hakikî tehlikenin yaratılan maneviyat buhranına ait olduğunu, Kommünizmin de sadece bu buhranın bataklığında yetişen bir yabancı ottan ibaret bulunduğunu ve hatadan dönülmesi lüzumunu belirtmek istedik. Bir milletin millî kültür, millî şuûr ve mefkûresini kaybetmekle karşılaştığı tehlikenin Kommünizmden daha büyük olduğuna dair en belirli misâli de bu unsurların kudreti ile kommünist memleketlerde milliyetçiliğin bu doktrini mağlup etmesi veya ona milliyetçi bir hüviyet kazandırması teşkil eder. Böylece Rusyada bütün tarihî mefahir eski itibarını kazanırken Türkiyede tarihin en büyük değrleri alay ve hücum mevzuu yapılan küstahlıklara rastlanmıştır. Bir kaç yıl önce bir paçavra parçası Avrupalıların, yaptığı büyük medeniyet eserleriyle, «Muhteşem» lâkabını verdikleri, Kanunî Sultan Süleyman'î, giriştiği seferler dolayısıyla ve Avrupalılar namına «kaatıl» olarak sıfatlandırma hayasızlığını göstermiştir.

Bu hars ve mefkûre buhranı dolayısıyla Türkiyenin, artık milliyetçi ve solcu, iki hasım kampa ayrıldığını,

bu mücadelede kaderinin bunlardan birinin zaferi ile veya her ikisinin de ilmî ve beşerî esas kıymetler üzerinde bir anlaşmaya varması veya bir müsamaha zihniyetinin husule gelmesi ile taayyün edeceği muhakkaktır. Asıl tehlikenin Kommünizmden değil mâneviyat buhranından geldiğine, başka bir misâl olarak, **Avrupa Müşterek Pazarına** birişimizi de zikretmek mümkündür. Gerçekten bir kaç yıl önce **Economist** dergisinin, çok nazikâne istihzası ile, Avrupanın birleştirilmesinde Türklerin «Hollandalılara ve Almanlara galip» gelebileceklerini, Avrupa Konseyinin de «en hararetli destekleyicileri arasında» bulunduklarını, Müşterek Pazar mevzuunda sarih bir bilgiye vakıf olmadan bu fikrim de en kuvvetli müdafii kesildiklerini ve bu girişin sebebi olarak ta: «biz yüz seneden beri Avrupalılaşmaya gayret ediyoruz. Bu kâfi bir sebeptir.» tarzında «dikkate şayan» bir cevap verildiğini kaydettikten sonra «Türkler ler Orta Asyadan ayrıldıktan beri Garba yönelmişlerdir. Müşterek Pazarda belki manevî melce'lerini bulacaklardır!» ifadesile nasıl bir şuûr ve fikir kifâyetsizliği içinde bulunduğumuzu ve **Batı** diye diye nasıl bir batma hevesinde olduğumuzu en zarif bir istihza ile meydana koymuştur.

Gerçekten millî ruh ve şuûrunu kaybetmekte olan bir milletin marazî bir Avrupalılaşma hasretine tutulması cidden Türkiyeyi kolaylıkla Avrupalılaştıracaktır. Fakat, maalesef, böyle bir Avrupalılaşma, millet olarak değil, ferd olarak gerçekleşecek ve artık Türk milleti de bahis mevzuu olmayacaktır. Büyük Avrupa milletleri için çok arzuya şayan olan ve Avrupaya dünya üzerinde kaybettiği nüfuz ve kudreti sağlayacak bulunan Müşterek Pazarın dışında kalma-

nın iktisadî mahzurları vardır. Lâkin Pazara girdiğimiz takdirde Türkiyenin, rekabet edecek bir ilmî ve teknik seviyede bulunmadığı için yine iktisaden iflas edeceği ve sanayiini kaybederek ibtidaî bir memleket haline geleceği muhakkaktır. Fakat **Müşterek Pazar** tam gerçekleştiği ve Avrupa siyasî birliği kurulduğu zaman 250 milyonluk, her bakımdan üstün bir Avrupa karşısında, hele kendi ruhunu ve şuûrunu kaybeden bir Avrupalılaşma hasreti ile Türk milletinin varlığını koruması, insan ve sermaye mübadelelerinde husule gelecek serbesti neticesinde nüfus bakımından da yeni mühacirlerle karışarak yok olmaması kolay değildir. Bunun müstemleke olmaktan da ileri ve millî bir intihar olacağı da da âşikârdır. Böylece asırlarca Garba karşı mücadele eden, ecdadını şehid veren bir millet, kendi millî ruhunu kaybettikten sonra, **kendi rızası ile teslim** olmak ve temsil edilmek yoluna girecektir. Bunu ister milliyetçi, ister beynelmilelci veya sosyalist cepheleri ile olsun arzu etmeyen tek Avrupalı tasavvur edilemez. Tarihin meşhur Haçlı seferleri bu maksatla yapıldığı gibi ondan sonra da Avrupa hiçbir zaman bu toprakların Roma, Bizans ve Hristiyan alâkalarını unutmamış ve Türkiyede tarihi hatıralarını muhafaza etmek maksadıyla Avrupa ilmi seferber olmuştur. Anadoluda yeni Hristiyan mukaddes yerleri yaratmakta ilim ve turizm den daha fazla bu alâka rol oynamaktadır. Bu kadar millî ve hayatî ehemmiyetine rağmen **Müşterek Pazar** meselesi Türkiyede ya safiyâne bir muvaffakiyet ve sevinç mevzuu haline gelmiş veya mes'ul adamların çoğu için böyle bir meselenin varlığı bile bahis mevzuu olmamıştır. Bu da ilerilemek dâva ve iddiasında bulunan bir memleketin ilim, kütlür ve millî şahsiyet bakımlarından ne derece acıklı bir duruma düşürüldüğünü, na-

sıl bir manevî sukût içinde yûzdüğünü göstermeğe kâfidir. Gerçekten eskileri bir tarafa Türklerin neden İstiklâl Mücadelesi yaptıkları sualini sormanın da tam zamanıdır.

Bu tehlikelere rağmen milletlerin kolay kolay yok olmayacaklarına ve millî bekaralarını korumak için bünyelerinde müdafaa kuvvet ve unsurlarının bulunduğu dair tarihî ve sosyolojik bir hakikata da işaret etmeliyiz. Tarihî bir çok hasletlerini hâla muhafaza kabiliyetini gösteren ve karşılaştığı bugünkü tehlikelerle millî şuûru uyanan Türk milletinin aklı selimi son ümidimiz ve tesellimizdir. Bu sebeple de demokrasinin zaferi sayesinde Türkler bütün sapık fikirleri kısırlaştıracak; millî şuûr ve bekasını koruyacak ve böylece de medeniyet yolunu bulacaktır. Lâkin bu ağır buhran ve tehlikeleri atlatabilmek için anlayışlı bir ekip'in sür'atle, milletin arzusuna uygun olarak, memleketin kaderine sahip olması lâzımdır. Bir düşman istilasını olmadığı halde Türk milletinin yeni bir İstiklâl Savaşı arifesi durumunda olduğu, gelişen hâdiseleri dikkat ve sabırla takip ettiği ve zamanı gelince mukadderatını bizzat tâyin edeceği şüphesizdir. Bazı ciddî Avrupalı mütefekkirler Rusya'da çıkan Bolşevik ihtilalini bu memleketin Avrupa medeniyetini hazmedememesi neticesi ve o medeniyetin o bünye üzerinde husûle getirdiği bir buhran olarak izah ederler. Rusya Slav asıllı ve Hristiyan dininde olduğu ve XIX. asırda ilim, edebiyat, kültür ve tekniği ile Avrupa medeniyetine hakkıyla girdiği halde yine de bir hazımsızlığa uğrarsa millet, din ve kültürü ile çok daha farklı ve içtimaî bünyesi nâzik bir Türkiye'nin, üstelik te onun başardığı medeniyet hamlesinden uzak ve beceriksiz kalarak, bir hazımsızlığa değil bir hazmolma tehlikesiyle karşılaştığından endişe etmemek

kabil değildir. Son mağlubiyet ve istila dolayısı ile bazı ananeleri sarsılan Japonya gibi kudretli bir millet bile bugün bu sebeple bir endişe duymaktadır. Medeniyet namına medeniyeti, kültürü ve ruhu cehaletin, gafletin ve hiyanetin kurbanı olan bu büyük Türk milletinin bugünkü buhranı atlatması ve kurtulması için tarihte himâyesini esirgememiş olan Allahın yardımını dilerken bundan 12 asır önce Türk hakanının «Türk Tanrısı Türk milleti yok olmasın diye ceddin Bumın kağanı gönderdi» ibaresile başlayan inanışını ve görüşünü hatırlamamak ve böyle bir günü niyaz etmemek mümkün müdür? Böyle bir tehlike veya felâketten kurtulmadıkça hayatın da bayağılaşacağını vatansaver Türk halkı ve aydınına anlatmalıyız. Sa'di'nin dediği gibi «İnsan oğulları birbirinin âzasıdır» ve Toynbee'nin de söylediği gibi Medeniyet bir küldür ve tehlikededir; her kültür ve medeniyet beşeriyetin bekası için korunmalıdır. Bu sebeple hakikî insanlık idealine bağlanan ecnebileri bile bu buhranda Türk milletinin imdadına koşmalıdır. Zira insanlık idealini namına halâ şuûrsuzca ve hayasızca insanlığın bir kolu, birbirine düşman parçalara bölünerek, imha edilmekte ve Türkiye'de cidden bir meydan muharebesi ceryan etmektedir. Yârabbi! Senin yüce şânın uğurunda, insanlığın zaferi için, asırlarca kanını esirgemeyen bu milleti acı ve kuru!

«Türkiye'nin Medeniyet dâvası» adile çıkacak eseri-mizde memleketin karşılaştığı ağır meselelerin halli gösterilecek ve çıkarılan engellerin mahiyeti ve temizlenmesi belirtilecektir. Gazete makalesi olarak hazırlanan bu risale dostum Sayın Salih Özcan'ın arzu ve himmetile neşredilmiştir.